

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Katedra středoevropských studií

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Elizabeth Kőrösová

Československo-maďarské vztahy v letech 1945–1948

Czechoslovak-Hungarian relations in 1945–1948

Praha 2016

Vedoucí bakalářské práce: doc. Simona Kolmanová, Ph.D.

Poděkování

Děkuji doc. Simoně Kolmanové, Ph.D., vedoucí mé bakalářské práce, za přínosné rady, konzultace a podněty.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím řádně uvedených a citovaných pramenů a literatury a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

Elizabeth Kőrösová

V Praze dne 11. 5. 2016

.....
(*vlastnoruční podpis*)

Abstrakt

Hlavním cílem této bakalářské práce je analýza československo-maďarských vztahů v období let 1945–1948, zejména z hlediska politického a národnostního vývoje na území obou států. Po ukončení 2. světové války se Československo dostalo na stranu vítězných států, zatímco Maďarsko se ocitlo mezi poraženými státy. Maďarsko, v reflexi československé politiky, neslo svou zodpovědnost za konflikty spojené například s Vídeňskou arbitráží z roku 1938, a dále za konflikty spojené s příslušností maďarské národnostní menšiny k Československu. Do popředí československo-maďarských vztahů se tak dostalo řešení menšinové otázky, kterou měl řešit Košický vládní program a dekrety prezidenta republiky Edvarda Beneše. Československo-maďarské vztahy se začaly vyostřovat na bilaterální úrovni i důsledkem dalších průvodních jevů – nedobrovolné deportace maďarského menšinového obyvatelstva, připravovaná a vyjednávaná výměna obyvatelstva, odsun na nucené práce do českého pohraničí, nucená reslovakizace maďarské menšiny žijící na území Československa. K postupné normalizaci těchto vztahů jak ve vnitrostátní, tak na bilaterální (mezistátní) úrovni dochází až v prvních letech upevňování lidově-demokratických režimů v rámci postupně se konstituujícího Východního bloku. Práce bude doplněna ukázkami orální historie z českého a slovensko-maďarského prostředí.

Klíčová slova: Československo, Maďarsko, 2. světová válka, Benešovy dekrety, Edvard Beneš, výměna obyvatelstva, nucené práce, menšiny, lidové demokracie, reslovakizace

Abstract

The main objective of this work is to analyze the Czechoslovak-Hungarian relations in the period 1945–1948, especially in terms of the political and ethnic development in both countries. After the end of the Second World War Czechoslovakia got to the side of the victorious countries, while Hungary found themselves among the defeated states. Hungary, in a reflection of the Czechoslovak policy bore its responsibility for conflicts such as those associated with the Vienna arbitration in 1938, and conflicts associated with belonging to the Hungarian national minority to Czechoslovakia. To the forefront of the Czechoslovak-Hungarian relations has gotten the solution of minority issues which were dealt by Košice government program and by decrees of the President Edvard Beneš. Czechoslovak-Hungarian relations began to become sharper at the bilateral level, and because of other side-effects – involuntary deportation of the Hungarian minority populations, prepared and negotiated exchange of population, transfer to the forced labor on the Czech border, forced reslovakization of Hungarian minority living in Czechoslovakia. The gradual normalization of these relations occurred at a bilateral (international) level in the first years of the consolidation of the people's democratic regimes in the context of gradually constituting Eastern Bloc. The work will be completed by demonstrations of the oral history of Czech and Slovak-Hungarian environment.

Key words: Czechoslovakia, Hungary, 2nd World War, Beneš decrees, Edvard Beneš, exchange of population, forced labor, minorities, rural democracy, reslovakization

Obsah

Úvod.....	8
1 Důsledky druhé světové války na československo-maďarské vztahy.....	9
1.1 <i>Koncepce menšin v Československu po roce 1945</i>	10
2 Otázka menšin na území Československa	12
2.1 <i>Košický vládní program a dekrety prezidenta Edvarda Beneše</i>	13
2.2 <i>Výměna obyvatelstva mezi Československem a Maďarskem</i>	14
3 Vyostření československo-maďarských vztahů.....	19
3.1 <i>Nedobrovolné deportace maďarského obyvatelstva</i>	19
3.2 <i>Deportační nařízení</i>	21
3.3 <i>Konfiskace majetku</i>	24
3.4 <i>Odsun maďarské menšiny na nucené práce do českého pohraničí.....</i>	24
3.5 <i>Československý a zahraniční postoj.....</i>	26
3.6 <i>Výhrady slovenské církve</i>	28
3.7 <i>Cesta zpět a odškodnění</i>	29
4 Slovenský teror v podobě reslovakizace	31
4.1 <i>Interpretace a realizace reslovakizace.....</i>	31
4.2 <i>Propagandistická kampaň.....</i>	34
4.3 <i>Projekty nesouhlasu</i>	36
5 Normalizace vztahů na bilaterální úrovni.....	37
6 Orální historie ze slovensko-maďarského prostředí.....	39
6.1 <i>Orální historie</i>	41
6.1.1 <i>Orální historie – jižní Slovensko</i>	41
6.1.2 <i>Orální historie – Lounsko.....</i>	45
6.2 <i>Analýza rozhovorů</i>	46
6.2.1 <i>Rozhovory se slovenskými Maďary</i>	46
6.2.2 <i>Rozhovory s českými pamětníky</i>	47

Závěr	48
Seznam použité literatury	50
Přílohy	52
Resumé	69

Úvod

V dnešní době panuje v slovensko-maďarských vztazích dosti velké společenské napětí, jehož příčinou jsou zejména události, které se odehrály v rámci novodobých dějin Československa. Důležitými historickými mezníky, jež měly vliv na jejich vývoj, byla především léta 1920-1921, 1938 a 1945-1948.

Ve své bakalářské práci se zaměřuji na poslední zmíněné roky, během nichž se prohloubilo nepřátelství mezi československým a maďarským národem, dále analyzuji československo-maďarské vztahy v těchto letech a primárně se věnuji událostem, jež posílily vzájemné antipatie mezi těmito národy.

Po 2. světové válce získalo Československo označení vítězné země, kdežto Maďarsko označení té poražené. Vítězná pozice tak umožnila znovuobnovenému Československu uplatnit represivní opatření vůči neslovanským menšinám, neboť podle československých státních orgánů se konkrétně německá a maďarská menšina kolektivně provinila proti Československé republice a především nesla zodpovědnost za události z roku 1938 – Vídeňskou arbitráž. Jednou z hlavních diskusí se proto v poválečném Československu stala otázka menšin. Československá republika odmítala žít nadále v jednom státě s neslovanskými menšinami a jejím primárním požadavkem byla snaha zbavit se jich a uplatnit, z hlediska republiky, nutná represivní opatření. Menšinovou problematiku tak měl řešit Košický vládní program a dekrety prezidenta Edvarda Beneše.

V důsledku těchto nařízení si českoslovenští občané maďarské národnosti žijící na území Slovenska mnohé vytrpěli. Řadu z nich nechaly československé úřady deportovat do Čech na nucené práce, mnohým zkonfiskovaly majetek, značná část ztratila československé státní občanství, což znamená, že se náhle ocitli „bez vlasti“ a někteří byli nuceni zachránit svoji existenci změnou národnosti.

Tato represivní opatření, která zapříčinila vyostření československo-maďarských poměrů, skončila až s komunistickými převraty na území obou zemí v rámci postupně se konstituujícího východního čili prosovětského bloku.

Doplňující součástí práce tvoří rozhovory s pamětníky z českého a slovensko-maďarského prostředí, jejichž výpovědi konfrontuji s historicky doloženými fakty a získanými prameny. Předmětem orální historie jsou tak individuální sdělení a osobní prožitky dotazovaných související s tématem československých represivních opatření proti slovenským Maďarům po druhé světové válce.

1 Důsledky druhé světové války na československo-maďarské vztahy

Vítězstvím protifašistické koalice ve 2. světové válce se vytvořily zcela nové podmínky pro rozvoj československo-maďarských vztahů.¹

Po 2. světové válce se důležitým vývojovým mezníkem v československo-maďarských vztazích stala Dohoda o příměří z 20. ledna 1945. Tato dohoda stanovila uznání předmnichovských slovensko-maďarských hranic, odchod maďarských úředníků a vojáků z území jižního Slovenska, anulování všech nařízeních vztahujících se k anexi okupovaného území, a vrácení všech materiálů a cenností, které Maďaři z tohoto území vyvezli.² Maďarsko bylo také mimo jiné nuceno uhradit Československu válečné reparační v hodnotě 50 milionů dolarů. (Stejnou částku muselo Maďarsko zaplatit i Jugoslávii, ovšem vůči Svazu sovětských socialistických republik narostl dluh za válečné reparační až do výše 200 milionů dolarů).³

Maďarsko jakožto poražená země byla nakloněna myšlence, aby s vítězným a znovuobnoveným Československem vybudovalo dobré sousedské vztahy. „Poté, co Dohoda o příměří s Maďarskem prohlásila vídeňskou arbitráž z 2. listopadu 1938 za neplatnou a obnovila hranici mezi Maďarskem a Československem v souladu s trianonskou mírovou smlouvou, maďarští vedoucí političtí představitelé doufali, že přátelskému vztahu a institucionální spolupráci nebude nic překážet.“⁴

Byli však na omylu. Československá společnost se nedovedla vyrovnat s křivdami, které jí byly způsobeny.⁵ Za neodpustitelné považovala způsob, jímž došlo k přičlenění jižního Slovenska k Maďarsku v roce 1938 a k nucenému odchodu části slovenského obyvatelstva z tohoto území.

V rámci 1. vídeňské arbitráže muselo z území jižního Slovenska odejít přibližně 100 000 občanů české a slovenské národnosti. Navíc brzy po vzniku Slovenského státu bylo k Maďarsku přičleněno také území východního Slovenska a Podkarpatské Rusi. Podle Štefana Šutaje, výzkumy veřejného mínění dokazují, že pro Slováky znamenala tato arbitráž totéž, co pro Maďary léta 1945-1948.⁶

¹ PRAŽÁK, Richard. *Stručná historie států. Maďarsko*. Praha: Nakladatelství Libri, 2005, s. 118.

² ŠUTAJ, Štefan. *Maďarská menšina na Slovensku v 20. století*. Bratislava: Kaligram, 2012, s. 24.

³ PRAŽÁK, Richard a kolektiv. *Dějiny Maďarska*. Brno: Masarykova univerzita, 1993, s. 277.

⁴ IRMANOVÁ, Eva. *Maďarsko v éře sovětské: mezinárodní a politické aspekty*. Ústí nad Labem: Albis International, 2008, s. 171.

⁵ KOVÁČ, Dušan. *Dějiny Slovenska*. Praha: Nakladatelství lidové noviny, 2011, s. 246.

⁶ ŠUTAJ, Štefan. *Maďarská menšina na Slovensku v 20. století*. Bratislava: Kaligram, 2012, s. 37.

Válka radikalizovala nálady československého obyvatelstva, a tak se jeho podstatná část domnívala, že politické a sociální změny jsou nevyhnutelné.⁷ V československé politice se prosadila myšlenka budování národního státu bez neslovanských menšin.⁸ Již v roce 1943, během setkání s československými komunisty v Moskvě, Edvard Beneš prohlásil, že „porážka Německa bude takovou, že to skýtá jedinečnou historickou příležitost k radikálnímu očištění našeho státního území od německého živlu. Budoucí republika bude státem Čechů, Slováků a Karpatských Ukrajinců. Bude státem národním a slovanským.“⁹ Proto se prioritou poválečného Československa stala snaha o vysídlení Němců a Maďarů.

1.1 *Koncepce menšin v Československu po roce 1945*

Poválečná situace v Československu vystupňovala radikální opatření proti menšinám, neboť německé a maďarské menšiny byly považovány za viníky rozpadu Československa.¹⁰

Podle Klementa Gottwalda se Maďaři společně s Němci provinili proti Československé republice, a proto musí být náležitě potrestáni.¹¹ To znamená, že byl deklarován princip, podle něhož je třeba proti menšinám použít i násilí.¹²

Jak jsem již zmiňovala výše, požadované represe proti maďarské a německé menšině byly důsledkem událostí z předválečného, válečného a poválečného období. Československo pokládalo za neodpuštělné otevřené akty agrese v podobě Mnichovské dohody z 29. září 1938 a Vídeňské arbitráže z 2. listopadu 1938, které znamenaly násilné přičlenění částí československého území k Německu a Maďarsku. Relevantní připomínkou je také skutečnost, že uherská vláda nedokázala poskytnout nemaďarským národům v Uhersku rovnoprávné podmínky pro soužití a usilovala o jejich asimilaci.¹³ Tyto události pochopitelně zanechaly v československé společnosti historické jizvy, které podnítily její negativní smýšlení o menšinách.

Tento názor podporovali mnozí slovenští politici – např. podle komunistického právníka Gustava Husáka má Československo zejména s maďarskou menšinou pouze záporné historické zkušenosti, a proto existuje oprávněná nedůvěra k občanům maďarské národnosti. Ke zlepšení poválečné situace však podle zmíněného G. Husáka může dojít pouze tehdy, když

⁷ KOVÁČ, Dušan. *Dějiny Slovenska*. Praha: Nakladatelství lidové noviny, 2011, s. 246.

⁸ ŠUTAJ, Štefan. *Maďarská menšina na Slovensku v 20. storočí*. Bratislava: Kaligram, 2012, s. 26.

⁹ BENEŠ, Edvard. *Odsun Němců z Československa - výbor z Pamětí, projevů a dokumentů 1940–1947*. Praha: Dita, 1996, s. 139.

¹⁰ ŠUTAJ, Štefan. *Maďarská menšina na Slovensku v 20. storočí*. Bratislava: Kaligram, 2012, s. 36.

¹¹ FRIČ, P., GÁL, F., HUNČÍK, P., LORD, Ch. *Maďarská menšina na Slovensku*. Praha: Egem, 1993, s. 25.

¹² Tamtéž, s. 24.

¹³ ŠUTAJ, Štefan. *Maďarská menšina na Slovensku v 20. storočí*. Bratislava: Kaligram, 2012, s. 36.

Maďaři provedou čistku na svých územích a odčiní křivdy, které v minulosti učinili československému národu.¹⁴

Československá republika tedy odmítala žít nadále s neslovanskými menšinami v jednom státě, které byly údajně jednou z příčin nestability republiky.¹⁵

¹⁴ KAPLAN, Karel. *Pravda o Československu 1945–1948*. Praha: Panorama, 1990, s. 89.

¹⁵ KŘEN, Jan. *Dvě století střední Evropy*. Praha: Argo, 2005, s. 545.

2 Otázka menšin na území Československa

Do vztahu k menšinám stále silněji pronikaly proklamace českých a slovenských politiků o nemožnosti soužití s Maďary a Němci, viz níže – kupříkladu vyjádření E. Beneše.¹⁶ Proto se přednostní vládní záležitostí stala otázka vysídlení maďarské menšiny ze Slovenska, s kterou souhlasilo československé politické vedení, trvajícím na jejím okamžitém uskutečnění.¹⁷

K otázce se vyjádřil i prezident Edvard Beneš, který ve svém projevu v Bratislavě zdůraznil, že Češi a Slováci nechtějí žít ve společném státě s Němci a Maďary. Během projevu na Staroměstském náměstí v Praze dokonce uvedl, že „bude třeba nově utvářet poměr Čechů a Slováků a vylikvidovat zejména nekompromisně Němce v zemích českých a Maďary na Slovensku, jak jen se likvidace v zájmu jednotného národního státu Čechů a Slováků dá vůbec provést.“¹⁸

A tak na základě jednomyslné shody vládních představitelů a za podpory prezidenta republiky Vavro Šrobár, ministr financí první poválečné československé vlády, připravil dokument s názvem Návrh na transfer Maďarů ze Slovenska. Dle tohoto návrhu mělo dojít k vystěhování 70 % obyvatelstva z každé maďarské obce a ti, jež by s transferem nesouhlasili, měli být posláni do pracovních táborů. Dokument obsahoval rovněž rozpis majetku, který bylo nutno ponechat na Slovensku a který bylo možno vyvézt (podle odhadů by měl při odchodu 400 tisíc obyvatel zkonfiskovaný majetek dosáhnout hodnoty až 4 miliardy korun). Návrh na odstranění Maďarů ze Slovenska byl odůvodněn v důvodové zprávě návrhu takto:

„1) Maďaři vždy byli a budou spojenci Němců proti Slovanům. Stalin v rozhovoru řekl: tři národy Evropy jsou nepřáteli Slovanů – Němci, Italové a Maďaři. Zbavte se nyní Maďarů, nikdy víc se vám taková příznivá okolnost nenaskytne! Zbavte se všech!

2) Londýnská československá vláda poslala spojencům obšírné memorandum o transferování Němců a Maďarů v listopadu 1944. Angličané a Američané o něm mlčí, sovětská vláda (Stalin a Molotov) ho schvaluje.

3) Maďarská vláda vyhnala ze slovenských vesnic v okupovaném území slovenskou inteligenci bez ohledu, zda tato měla z toho škodu. Maďarská vláda pomocí četníků vyhnala všechny kolonisty a zkonfiskovala jejich zaplacený majetek. Maďarská vláda krvavě potlačila odpor slovenského lidu.

¹⁶ KAPLAN, Karel. *Pravda o Československu 1945–1948*. Praha: Panorama, 1990. s. 92.

¹⁷ IRMANOVÁ, Eva. *Maďarsko v éře sovětizace: mezinárodní a politické aspekty*. Ústí nad Labem: Albis International, 2008, s. 172.

¹⁸ Tamtéž, s. 173.

4) Statistika. Podle statistiky Mateja Bela bylo Slováků koncem 18. století v Uhrách 25 %. Koncem 19. století už ani ne celých 10 % všeho obyvatelstva v Uhrách. Ztratili jsme tedy za 130 let asi 3 miliony 800 tisíc duší. To je naše daň krve Maďarům, že Arpád a Arnulf rozmetali dědictví Svatoplukovo v roce 905 u Bratislavy.

5) Maďaři stále rozvracejí náš stát. Spojili se s Němci a v roce 1935 dali na volby luďákům 1,5 milionů korun. Osočovali nás a páchali zradu (Tuka), špionáž a iredentu. Při rozbití státu byli spojenci s henleinovci.

6) Tohoto nepřátelského nedemokratického, protislovanského elementu je třeba se jednou provždy zbavit. Je tu příležitost, jaká víc nebude. Je povinností každého Slováka, aby svému národu zabezpečil spokojenou budoucnost.¹⁹

Tato protimenšinová vládní politika, kterou podněcovala vláda, představitelé politických stran a slovenské národní orgány, získala na Slovensku velký ohlas, což se projevilo zesílením protimaďarských nálad. Směřovala proti všem - nejen příznivcům maďarského fašismu a funkcionářům okupační moci, ale také proti prostým obyvatelům, antifašistům a politicky neangažovaným. V důsledku československé koncepce menšin tak čekala občany maďarské národnosti mnohá děsivá opatření.²⁰

2.1 Košický vládní program a dekrety prezidenta Edvarda Beneše

Mimořádným mezníkem v československo-maďarských vztazích byla bezpochyby jednání o vládním programu 22. – 24. března 1945 v Moskvě. Výsledkem těchto jednání se stal Košický vládní program, program první vlády Národní fronty Čechů a Slováků, jenž formuloval hlavní zásady poválečného uspořádání v Československu. Programový dokument určil budování nové poválečné společnosti, kterou ovlivnila válka a mezinárodněpolitické i vnitropolitické souvislosti předválečného i poválečného vývoje.

Košický vládní program, vyhlášený 5. dubna 1945 a tvořený 16 kapitolami, doplňovaly v oblasti národní, především menšinové politiky dekrety prezidenta Edvarda Beneše a nařízení Slovenské národní rady.²¹ V souvislosti s maďarskou otázkou tak společně zavedly mnohá protimenšinová diskriminační opatření.

¹⁹ ŠUTAJ, Štefan. *Maďarská menšina na Slovensku v rokoch 1945-1948*. Bratislava: VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1993, s. 181–183.

²⁰ IRMANOVÁ, Eva. *Maďarsko v ére sovětizace: mezinárodní a politické aspekty*. Ústí nad Labem: Albis International, 2008, s. 174.

²¹ ŠUTAJ, Štefan. *Maďarská menšina na Slovensku v 20. storočí*. Bratislava: Kaligram, 2012, s. 35.

Již 25. května 1945 vydala Slovenská národní rada nařízení č. 44/1945, jež požadovalo okamžité propuštění státních zaměstnanců maďarské národnosti, a zastavila vyplácení důchodů Maďarům ve výslužbě. V návaznosti na uvedené nařízení č. 44/1945 dekret prezidenta republiky č. 71/1945 z 19. září 1945 nařídil pracovní povinnost osobám, jež pozbyly československého státního občanství. Tyto právní akty se opíraly o VIII. kapitulu vládního programu, která se stala právním podkladem pro odnětí státního občanství všem osobám německé a maďarské národnosti.²² K jeho odebrání docházelo pouze na základě paušální kolektivní viny, tedy nikoli z důvodu konkrétního provinění.²³ Ztráta občanství se netýkala jenom těch Maďarů a Němců, kteří bojovali proti fašismu a bránili zájmy Československa. Dále XI. kapitola vládního programu stanovila převedení pozemků německých a maďarských vlastníků do státního vlastnictví.

Bezprostřední uzavření škol s maďarským jazykem na celém území ČSR nařizovala XV. kapitola.²⁴ Tato a další mnohá nařízení, kdy například maďarští faráři museli neprodleně opustit slovenské území jen proto, že jsou maďarské národnosti, a proto, aby nemohli kázat v maďarštině a Maďaři na Slovensku nesměli v žádném případě hovořit svým rodným jazykem, z dnešního pohledu přesahovala meze revizní politiky, neboť porušovala základní lidská práva.²⁵

Tyto československé vládní předpisy tak přispívaly k ponižování, pronásledování a diskriminování maďarského obyvatelstva.

2.2 *Výměna obyvatelstva mezi Československem a Maďarskem*

Československá veřejnost a politici považovali vysídlení maďarské menšiny za nutnou a neodkladnou záležitost. Proto od dubna 1945 československá vláda připravovala její hromadný odsun. Počítalo se s tím, že transfer proběhne ve dvou etapách. V první etapě mělo podle plánu dojít k odsunu československých Maďarů, kteří přišli na okupované území Slovenska v listopadu 1938. Tato etapa odsunu se dále týkala těch, kteří se jakkoliv provinili proti Československu. Nicméně ve druhé etapě měli být ze slovenského území již hromadně vystěhováni všichni Maďaři.

²² VADKERTY, Katalin. *Maďarská otázka v Československu 1945-1948: Trilógia o dejinách maďarskej menšiny*. Bratislava: Kalligram, 2002, s. 374.

²³ ŠUTAJ, Štefan. *Maďarská menšina na Slovensku v 20. storočí*. Bratislava: Kalligram, 2012, s. 81.

²⁴ VADKERTY, Katalin. *Maďarská otázka v Československu 1945-1948: Trilógia o dejinách maďarskej menšiny*. Bratislava: Kalligram, 2002, s. 374.

²⁵ FRIČ, P., GÁL, F., HUNČÍK, P., LORD, Ch. *Maďarská menšina na Slovensku*. Praha: Egem, 1993, s. 25.

Poté, co se Maďarsko dozvědělo o přípravě hromadného odsunu slovenských Maďarů, okamžitě v dubnu 1945 protestovalo u Spojenecké kontrolní komise, neboť shledalo československou politiku vůči maďarské menšině jako silně diskriminační a protimaďarskou. Již 4. července 1945 informovalo také sovětskou vládu o opatřeních a atrocitách, kterých se Československo hodlá dopustit, a žádalo zásah Moskvy. Od dubna 1945 do července 1946 poslalo maďarské ministerstvo zahraničí Spojenecké kontrolní komisi celkem 184 připomínek, ve kterých se ohrazovalo vůči porušování práv československých Maďarů ze strany Československa.²⁶ Nicméně jejich protesty nebyly vyslyšeny a postavení maďarské menšiny se naopak stále zhoršovalo.

K uskutečnění vysídlovací akce potřebovala československá vláda souhlas spojeneckých mocností, a tak 3. června 1945 společně s prezidentem žádala, aby na konferenci v Postupimi spojenecké mocnosti projednaly otázku vysídlení německé a maďarské menšiny. Českoslovenští vládní představitelé se řádně připravili a předložili vypracovaný plán, jenž se vztahoval k realizaci „organizovaného a spořádaného“ vysídlení. Současně podali informace o počtu obyvatel plánovaných k přesunu. Němců se odhadovalo 2 - 2,5 milionu a Maďarů téměř 400 tisíc. Nadto proklamovali své vyjádření, že český a slovenský národ považuje vysídlení Maďarů a Němců za nevyhnutelné a nutné v zájmu jak budoucnosti Československa, tak zachování míru ve střední Evropě. Odložení by podle československé vlády vyvolalo pouze neklid. Pokud se nevyřeší tento problém, bude ohrožena celá státní hospodářská a společenská obnova a rovněž i konsolidace státu.

Britský ministr zahraničí Anthony Eden 25. července 1945 na postupimské konferenci tedy předložil žádost prezidenta Beneše týkající se vysídlení německého a maďarského obyvatelstva z československého území. Rozhodnutí spojeneckých mocností následně schválilo přesídlení německého obyvatelstva, které zůstalo v Polsku, Československu a Jugoslávii. Dodali však, že transfer je třeba uskutečnit organizovaně a humánním způsobem. Nicméně o vysídlení maďarské menšiny v rozhovorech ministrů zahraničí a v usnesení konference nebyla žádná zmínka.²⁷ Budapešťská vláda tak považovala výsledek Postupimi za úspěch, kdežto československá vláda dosáhla částečného splnění svého požadavku. Náměstek ministra zahraničí Vlado Clementis se ještě pokoušel spojeneckým mocnostem vyložit postupimská rozhodnutí o vysídlení německého obyvatelstva tak, že se vztahují i na Maďary. Tento výklad oznámil třem mocnostem. Ovšem „americký velvyslanec Laurence Steinhardt, jak informoval Clementis vládu, odpověděl zcela rozhodně, že v Postupimi ani ve veřejných

²⁶ IRMANOVÁ, Eva. *Maďarsko v éře sovětizace: mezinárodní a politické aspekty*. Ústí nad Labem: Albis International, 2008, s. 174.

²⁷ Tamtéž, s. 178–179.

ani v tajných protokolech se nemluvilo o odsunu Maďarů a že by tento odsun se musel stát předmětem nového jednání. Britský velvyslanec Nichols se omezil na jakýsi bezvýznamný projev, naznačující, že takový očekával. Angličané celý měsíc neodpověděli. V září byla vládní delegace v Londýně a ministr Pietor zjišťoval britské stanovisko k odsunu Maďarů. Odpovídali vyhýbavě, výslovně jej neodmítli, ale z rozhovorů měl dojem, že není velká vyhlídka na to, že by souhlas dali.²⁸

A tak vláda Spojených států v návaznosti na výsledek postupimské konference oznámila československému státu svůj požadavek, aby se již československá vláda nezabývala otázkou vysídlení maďarské národnosti a vyčkala, dokud se nezrodí odpovídající mezinárodní dohody.

Poté, co čeští a slovenští politici nezískali souhlas k transferu maďarské menšiny, přistoupili k novému diplomatickému kroku. Dalibor Krno, československý zástupce při maďarské Spojenecké kontrolní komisi, v říjnu 1945 nastínil nové východisko ve formě výměny obyvatelstva a navrhl zahájit jednání o vzájemné dohodě. Maďarský premiér Tildy na návrh Dalibora Krna odvětil, že vzhledem k takovým protimaďarským opatřením, jichž se Československo dopustilo, se obává, že jednání skončí neúspěchem. Nicméně velmoci byly nakloněny tomu, aby došlo k dvoustrannému jednání, a pod tlakem jejich naléhání Tildy vynesl rozhodnutí o snaze nalézt možnost dohody s Československou republikou. Maďarská vláda však apelovala na československou vládu, aby okamžitě ukončila diskriminaci Maďarů, přestala uplatňovat protimaďarské prezidentské dekrety a opatření Slovenské národní rady, jinak nepřistoupí k bilaterálnímu jednání.²⁹

Cílem československé vlády bylo při jednání s Maďarskem dosáhnout výměny obyvatelstva, aniž by byl ustanoven konkrétní počet. Podkladem recipročního vyjednávání bylo desetibodové memorandum Ministerstva zahraničí Československé republiky. Memorandum se soustředilo jak na reparace a restituce, tak na výměnu obyvatel a odsun Maďarů. Podle československé koncepce měli být Maďaři, kterých se netýká výměna, odsunuti a ostatní by obdrželi československé občanství s občanskými právy, ale bez menšinových práv.³⁰ Ovšem maďarský ministr zahraničí Gyöngyösi s takovými stanovisky nesouhlasil. Výměnu považoval za neslučitelnou s principy demokracie a humanismu. Nicméně v zájmu zmírnění sporů mezi zeměmi byl ochoten souhlasit s Krnovým návrhem, ale požadoval určitou úpravu podmínek: výměna bude dobrovolného charakteru, bude

²⁸ KAPLAN, Karel. *Pravda o Československu 1945–1948*. Praha: Panorama, 1990, s. 100.

²⁹ IRMANOVÁ, Eva. *Maďarsko v éře sovětzace: mezinárodní a politické aspekty*. Ústí nad Labem: Albis International, 2008, s. 181–183.

³⁰ KAPLAN, Karel. *Pravda o Československu 1945–1948*. Praha: Panorama, 1990, s. 105.

postavena pod anglo-americkou a sovětskou kontrolu, dojde ke zrušení diskriminačních opatření (například ztráta občanských práv) a bude navrácen zkonfiskovaný majetek maďarského obyvatelstva. Také dodal, že pokud má dojít k výměně obyvatelstva, musí být Maďaři přesunuti s jejich půdou, jež jim patří. Takové podmínky však československá vláda nechtěla akceptovat, a i když se nedohodla s maďarskou vládou na výměně, byla si jista podporou Sovětského svazu a západních mocností při realizaci transferu maďarského obyvatelstva. Mimoto disponovala řadou donucovacích prostředků. Aby dosáhla svého požadavku, neváhala použít vnitřních opatření – násilné přesídlení, zbavení majetku a reslovakizace.³¹

Obě země tedy nenašly žádné společné řešení a konflikt mezi nimi jen sílil. Vyostření vztahů se projevilo v tisku v podobě vzájemných obviňování. Rozpoutala se tak reciproční obviňující kampaň. Maďarská vláda nařkla Prahu z nedemokratičnosti a obvinila pražskou vládu z perzekuce maďarské menšiny. Naproti tomu československá vláda osočila Budapešť z ožívování revizionismu, který je pokračováním expanzivní politiky Horthyho imperialismu.

Ústředním cílem československých medií se stala snaha přesvědčit západní mocnosti o nezbytnosti odsunu maďarské menšiny. Naopak maďarský tisk usiloval o to, aby se světové veřejné mínění a především velmoci dozvěděly o osudu menšin v Československu. Tato tisková válka trvala téměř dva měsíce.³²

Mediální kampaň nakonec vzbudila u mocností ohlas. Spojené státy, Velká Británie a SSSR byly nuceny dospět k řešení problémů spojených s maďarskou menšinou v Československu. Společně došly k závěru, že za dané situace očekávají od obou zemí vzájemně vyhovující dohodu, která přispěje k rozvoji jejich lepších vztahů. Dle názoru velmocí bylo nutné dosáhnout toho, aby mezi Československem a Maďarskem proběhla dvojstranná jednání. Proto se pod mezinárodním tlakem Tildyho vláda rozhodla přistoupit na jednání s československou vládou a předložila návrh na obnovení dvoustranných československo-maďarských jednání.³³

Od 5. do 10. února 1946 proběhly další československo-maďarské rozhovory, jejichž výsledkem byla dohoda o výměně obyvatelstva podepsaná 27. února a ratifikovaná 10. května téhož roku. Československá politika vnímala dohodu jako vítězství a přiblížení se splnění plánu na likvidaci maďarské menšiny.³⁴ „Dohoda mluvila o dobrovolném přesídlení

³¹ IRMANOVÁ, Eva. *Maďarsko v éře sovětizace: mezinárodní a politické aspekty*. Ústí nad Labem: Albis International, 2008, s. 184.

³² KAPLAN, Karel. *Pravda o Československu 1945–1948*. Praha: Panorama, 1990, s. 106–107.

³³ IRMANOVÁ, Eva. *Maďarsko v éře sovětizace: mezinárodní a politické aspekty*. Ústí nad Labem: Albis International, 2008, s. 184–186.

³⁴ KAPLAN, Kaplan. *Pravda o Československu 1945–1948*. Praha: Panorama, 1990, s. 107–108.

maďarských Slováků a o přesídlení stejného počtu Maďarů (pro ně vynuceném) a o jejich vyjmutí z pravomoci československého státu, jakož i o vysídlení tisíců válečných zločinců.“³⁵

Výměnu se však maďarská strana snažila oddalovat (zahájení se uskutečnilo až v dubnu 1947).

Dne 20. listopadu 1946 bylo jednání o výměně obyvatelstva dokonce přerušeno maďarskou vládou. Důvodem byly deportace slovenských Maďarů do Čech, čímž Československo porušilo dohodu o výměně obyvatelstva, neboť přislíbilo, že během výměny nebude vysídlovat maďarskou menšinu žijící na Slovensku. Mimo to došlo rovněž k porušení dalších bodů dohody, například nebyla ukončena konfiskace majetku Maďarů a maďarským veřejným zaměstnancům propuštěným kvůli národnosti se nedostalo sociálního zabezpečení.

Nicméně československá vláda trvala na výměně obyvatelstva a byla připravena ji za každou cenu uskutečnit i formou donucení (odsun maďarského obyvatelstva na nucené práce do Čech). Daniel Okáli, zplnomocněnec pro výměnu obyvatelstva s Maďarskem, proto vypracoval takzvaný „menší plán“, který by Maďarsko přinutil zahájit výměnu obyvatelstva. Podle tohoto plánu měla maďarská vláda v zájmu slovenských Maďarů přijmout výměnu 3 000 rodin, jinak československá vláda nezastaví nábor maďarských pracovních sil a jejich odsun do Čech. Takový návrh však maďarské politické vedení pokládalo za vydírání a nepřijalo jej, tudíž 25. března 1947 během československo-maďarského jednání o výměně obyvatelstva protestovalo a žádalo o okamžité zrušení nucených prací Maďarů. Ovšem této žádosti nebylo vyhověno.

Byť maďarská vláda chovala odpor vůči této československé politice, musela posléze v zájmu zamezení deportací přistoupit na výměnu obyvatelstva, která se uskutečnila 12. dubna 1947. Uskutečnění výměny považovala československá diplomacie za prestižní vítězství a na základě dvojstranné dohody mohla odstranit maďarskou menšinu ze svého území.³⁶ Během výměny obyvatelstva v letech 1945–1948 došlo k přesídlení 89 660 osob z Československa, zatímco z Maďarska přibližně pouze 12 tisíc.³⁷

³⁵ IRMANOVÁ, Eva. *Maďarsko v éře sovětizace: mezinárodní a politické aspekty*. Ústí nad Labem: Albis International, 2008, s. 187.

³⁶ VADKERTY, Katalin. *Maďarská otázka v Československu 1945-1948: Trilógia o dejinách maďarskej menšiny*. Bratislava: Kalligram, 2002, s. 59–61.

³⁷ ŠUTAJ, Štefan. *Maďarská menšina na Slovensku v 20. storočí*. Bratislava: Kaligram, 2012, s. 42–43.

3 Vyostření československo-maďarských vztahů

Z předchozí kapitoly vyplývá, že po 2. světové válce se Československo, ve snaze stát se „očistěným“ státem dvou národů bez menšin, dopustilo řady nehumánních opatření³⁸, jejichž důsledkem se československo-maďarské vztahy vyostřily na bilaterální úrovni.

V rámci těchto opatření se situace slovenských Maďarů stala neúnosná. Na základě vymyšlených a vykonstruovaných politických obvinění byla maďarská menšina žijící na Slovensku terčem jak všeobecného, tak i individuálního pronásledování. Takové zacházení navíc odporovalo Atlantické chartě a lidským právům zakotveným v Základní listině lidských práv Organizace spojených národů, neboť elementárním právem uvedeným v této listině je právo člověka žít beze strachu ve své vlasti, čehož se ovšem maďarským obyvatelům Slovenska nedostalo. Pronásledování, obavy, bezmoc a ponížení se tak staly každodenními útrapami Maďarů na Slovensku.³⁹

3.1 *Nedobrovolné deportace maďarského obyvatelstva*

Obyvatelé maďarské národnosti na jihu Slovenska představovali po zkušenostech z roku 1938 nejen pro prezidenta Edvarda Beneše, ale i pro celou Československou republiku možné ohrožení její státní integrity. A tak se cílem československé politické reprezentace stala snaha snížit jejich koncentraci na Slovensku.⁴⁰

Za účelem redukování počtu Maďarů realizovaly úřady deportační akce ze slovenského území do Čech, která se uskutečnila na základě dekretu prezidenta republiky č. 88/1945 Sb.⁴¹ Jak jsem již zmínila v předchozí kapitole, vláda se deportacemi pokoušela o likvidaci maďarské menšiny a snažila se přimět Maďarsko zahájit výměnu obyvatelstva, ovšem jako oficiální důvod udávala „nedostatek pracovních sil“ v Čechách.

Uskutečňování deportací probíhalo podle československých úřadů humánně, nicméně skutečnost byla jiná. V praxi jednotky Veřejné bezpečnosti uzavřely obec, aby nikdo před nábořem nemohl utéci a zakázaly občanům vycházet z domovů. Následně člen výboru místní veřejné správy či voják, popř. policista doručil slovenským Maďarům úřední výnos o deportaci, jenž byli nuceni podepsat a podrobit se v „dobyčcích vagoncích“ transferu do

³⁸ ŠUTAJ, Štefan. *Maďarská menšina na Slovensku v 20. storočí*. Bratislava: Kaligram, 2012, s. 108.

³⁹ VADKERTY, Katalin. *Maďarská otázka v Československu 1945-1948: Trilógia o dejinách maďarskej menšiny*. Bratislava: Kalligram, 2002, s. 61.

⁴⁰ Tamtéž, s. 111.

⁴¹ Tamtéž s. 43.

nového bydliště. Při nakládání do vagonů přikládali ruku k dílu i Slováci, kteří pomáhali Bezpečnosti s deportováním. Během odsunu se dokonce vyskytli takoví slovenští nacionalisté, kteří zakázali deportovaným osobám mluvit mezi sebou maďarsky, načež jeden rolník odpověděl: „Sme Maďari, hovoríme po maďarsky, a keby ste s nami takto nezaobchádzali, možno by sme sa skôr spriatelili so slovenčinou.“⁴²

Přirozenou reakcí osob určených k vysídlení byl odpor. Transfer prováděný v zimě, krutá realizace, násilnosti, strach a nejistota donutily většinu Maďarů utéci a vyhledat azyl v Maďarsku. Ti, kteří bydleli v blízkosti Dunaje, se snažili dostat přes hranice na člunech, ostatní je hodlali přejít pěšky. Jiní se rozhodli neopouštět Slovensko a vyhledávali pomoc u svých přátel a příbuzných. Tuto skutečnost dokládá i uvedená výpověď dotazovaného v 6. kapitole této práce, kdy respondent potvrzuje ukryvání osob, jichž se týkaly deportace. Utečence však pronásledovali vojáci. Mnohé uprchlíky se jim podařilo chytit a násilím zavřít do vagonů. Často po nich stříleli a některé i ranili. K smrtelnému případu došlo, když se 19. prosince 1946 maďarští obyvatelé z Hamuliakova (Gútor) snažili uprchnout před nucenými pracemi ve člunech na maďarský břeh Dunaje. Podle československé pohraniční stráže byli lidé ve člunech vyzváni, aby se vrátili zpět, načež maďarská pohraniční stráž odpověděla střelbou, kterou posléze opětovali. K maďarskému břehu v člunech připlulo celkem 240 utečenců, nicméně jeden z nich zemřel na následky střelného poranění hlavy. Československo odmítlo nést za tento incident zodpovědnost, i když podle ohledání mrtvého otočeného tváří k maďarským hranicím zasáhla smrtící kulka zezadu. Poté co se utečenci dostali do Maďarska, bylo jim poskytnuto ubytování ve školách, kulturních domech a jiných veřejných budovách pohraničních obcí.

V roce 1949 se převážná většina utečenců chtěla vrátit zpět do svých domovů, s čímž však nesouhlasily československé úřady, které prohlásily, že Slovensko nepotřebuje lidi, kteří se bojí práce a utíkají před ní.⁴³

Zpočátku byli přesídlováni jen muži, nicméně následně přišlo nařízení slovenských orgánů, podle kterého museli být slovenští Maďaři přesídleni i s rodinami a jejich hospodářství mělo být okamžitě přiděleno slovenským kolonistům.⁴⁴ Obecně měli být deportováni především obyvatelé maďarské národnosti ze sociálně slabších vrstev, neboť úřady předpokládaly jejich asimilaci v cizím prostředí.⁴⁵ A tak se vzhledem k vysokému počtu

⁴² VADKERTY, Katalin. *Maďarská otázka v Československu 1945-1948: Trilógia o dejinách maďarskej menšiny*. Bratislava: Kalligram, 2002, s. 72–73.

⁴³ Tamtéž, s. 61–64.

⁴⁴ KAPLAN, Karel. *Pravda o Československu 1945–1948*. Praha: Panorama, 1990, s. 119.

⁴⁵ ŠUTAJ, Štefan. *Maďarská menšina na Slovensku v 20. storočí*. Bratislava: Kaligram, 2012, s. 29.

vysídlených chudých Maďarů rozšířil názor, že se majetnější rolníci vykoupili, a začalo se hovořit o korupci.

S akcí „náboru pracovních sil do Čech“, jak vysídlení oficiálně československá vláda nazývala, se v slovenských obcích zrodila vlna úplatkářství. Mnozí lidé využili ke svému obohacení strachu Maďarů z deportací a prohlásili o sobě, že mají vliv, a slíbili jim vyškrtnutí z odsunových seznamů. Takové osoby, které naslibovaly i nesplnitelné, byly nejen státní úředníci i ozbrojenci v uniformě, ale i obyčejní obyvatelé obce. V každé obci si žádaly jiný obnos peněz. V Marcelejovej (Marcelháza), Martoši (Martos) a Chotíně (Hetény) poplatek za osvobození dosahoval výše až 10 000 či 15 000 korun. Nicméně Maďaři hledali útočiště a platili i takové částky. Ve většině případů však byli oklamáni, přišli o peníze a pomoci se jim nedostalo.⁴⁶

Od roku 1945 došlo celkem k 44 129 deportacím slovenských Maďarů. Přes 11 tisíc maďarských rodin muselo opustit svůj domov a odebrat se do cizího prostředí.⁴⁷ Nejvíce lidí bylo deportováno z okresů Komárno (Komárno) – 6 748, Galanta (Galánta) – 3 972, Hurbanovo (Ógyalla) – 3 960, Štúrovo (Párkány) – 3 956, Dunajská Streda (Dunaszerdahely) – 3 551 a Želiezovce (Zseliz) – 3 282.⁴⁸ Z toho pouze 2 514 osob odešlo na základě dobrovolnosti. Československá vláda si však představovala, že dosáhne vysídlení 250 tisíc občanů, a proto výsledky akce považovala za mimořádně velké zklamání.

Nábor pracovních sil skončil nakonec jako neúspěšný pokus o likvidaci maďarské menšiny, ale jeho uskutečňováním se znatelně zhoršily československo-maďarské mezistátní vztahy.⁴⁹

3.2 *Deportační nařízení*

Československá vláda byla zklamána nízkým počtem dobrovolně přihlášených Maďarů na práci v Čechách a jejich ignorováním náboru. Proto 6. a 7. srpna 1946 v Bratislavě Pověřenectvo vnitra a Pověřenectvo sociálních věcí navrhlo možnost přinucení. Společně s pracovníky osídlovacích úřadů vypracovaly návrh, jak donutit Maďary k uvedeným pracím. Vzájemnou spoluprací vznikl oběžník Pověřenectva vnitra z 23. srpna 1946 (P.V.-2206/I-III/4-1946), v němž nejdříve propagandistickým sloganem oslovili Maďary a podtrhovali

⁴⁶ VADKERTY, Katalin. *Maďarská otázka v Československu 1945-1948: Trilógia o dejinách maďarskej menšiny*. Bratislava: Kalligram, 2002, s. 61–67.

⁴⁷ SADÍLEK, Petr, CSÉMY, Tamás. *Maďaři v České republice: Magyarok a Cseh Köztársaságban 1918–1992*. Praha: Svaz Maďarů žijících v Českých zemích, 1993, s. 69.

⁴⁸ ŠUTAJ, Štefan. *Maďarská menšina na Slovensku v 20. storočí*. Bratislava: Kaligram, 2012, s. 153.

⁴⁹ KAPLAN, Karel. *Pravda o Československu 1945–1948*. Praha: Panorama, 1990, s. 120–121.

klady práce v Čechách, které čekají na dobrovolné pracovníky. Rovněž oběžník sliboval, že pokud se maďarští občané bez státní příslušnosti rozhodnou zúčastnit nabízených prací, získají stejná rovnocenná práva jako slovenští občané.⁵⁰

Maďarská menšina byla do Čech lákána různými metodami. Jednou z nich bylo kupříkladu rozšiřování letáků. Jako příklad uvádím výzvu chanavského zemědělského pracovníka, který se obracel na Maďary následovně:

„Kamaráti!

Pred veľkonočnými sviatkami som sa prihlásil s celou svojou rodinou na poľnohospodársku prácu do Čiech. Úrad ochrany práce ma poslal do Líbezníc blízko Prahy, na gazdovstvo Karla Hořánka, kde som sa stal zmluvným robotníkom.

Zmluva mi zabezpečuje peňažné a naturálne požitky, aké dostávajú českí zamestnanci. Pred odchodom zo Slovenska sa ma podaktorí usilovali odhovoriť od môjho plánu ísť do Čiech. Báľ som sa, že sľubené podmienky nedodržia. Po príchode na pracovisko som bol prekvapený. Dostal som k dispozícii pekný byt. Deputátne podiely mi pravidelne a včas platia a zo mzdy sa mi doteraz podarilo našetriť si peknú sumičku, preto som sa rozhodol, že i naďalej ostanem na tomto pracovisku.

Preto, kamaráti, ak chcete pracovať v usporiadanom prostredí a chcete si aj dačo našetriť, nasledujte môj príklad a uvidíte, že budete spokojní.

L. T.(celé meno)

Chanava, okres Feledince,

t. č. Líbeznice“⁵¹

Poté, co se československým orgánům nepodařilo získat dostatečný počet dobrovolníků, přistoupily k ostřejším postupům – tedy k donucení.⁵²

V kompetenci orgánů Pověřenectva vnitra tak bylo možné transferovat každou osobu maďarské národnosti z okresů Šamorín (Somorja), Dunajská Streda (Dunaszerdahely), Galanta (Galánta), Šaľa (Vágsellye), Nové Zámky (Érsekújvár), Stará Ďala – dnešní Hurbanovo (Ógyalla), Komárno (Komárom), Parkan – dnešní Štúrovo (Párkány), Želiezovce (Zseliz), Vráble (Verebély), Levice (Léva), Šahy (Ipolyság), Modrý Kameň (Kékkő), Lučenec (Losonc), Feledince – dnešní Jesenské (Feled), Rimavská Sobota (Rimaszombat), Tornaľa – dříve Šafárikovo (Tornalaja), Rožňava (Rozsnyó), Bodva (Bódva), Moldava (Szepsi), Košice

⁵⁰ VADKERTY, Katalin. *Maďarská otázka v Československu 1945-1948: Trilógia o dejinách maďarskej menšiny*. Bratislava: Kalligram, 2002, s. 50.

⁵¹ Tamtéž, s. 47.

⁵² KAPLAN, Karel. *Pravda o Československu 1945–1948*. Praha: Panorama, 1990, s. 120.

(Kassa), Trebišov (Töketerebes), Kráľovský Chlmec (Királyhelmece) a Veľké Kapušany (Nagykapos). Taktéž mohly poslat na veřejné práce každou osobu maďarské národnosti, která byla zbavena československého státního občanství podle prezidentského dekretu č. 33/1945 a zkonfiskovat celý její majetek na základě nařízení Slovenské národní rady č. 104/1945, jeho novelizace č. 64/1946 a dekretu prezidenta republiky č. 48/1945. Deportace se netýkaly pouze těch, kteří se měli zúčastnit výměny obyvatelstva, válečných zločinců určených k jednostrannému vysídlení z Československa, osob určených k reslovakizaci, duševně nemocných, vdov, které se starají o tři děti, a zaměstnaných ve veřejné sféře. V rámci akce vysídlování se snažily orgány zabránit případnému nepřátelskému chování Maďarů. Proto bylo v náborových dnech možné omezit otevírací dobu veřejných míst, hostinců, hospod, obchodů a zakázat vycházení za účelem předejít skupinovému odporu.

Maďarské obyvatelstvo se muselo účastnit deportací na základě domů doručených předvolání, která vybízela k veřejným pracím v Čechách. S předvolaným jedincem byla slovenské území nucena opustit také jeho rodina.

Podle deportačního nařízení byly osoby určené k odsunu obeznámeny tři dny před vysídlením s tím, co je jim dovoleno odvézt s sebou (nábytek, předměty bytového zařízení, kuchyňské vybavení, povlečení, oblečení a menší zemědělské nářadí). Rovněž obdrželi seznam potravin, které bylo možné vzít s sebou. Z domácích zvířat směli převézt pouze malá zvířata jako například ovce. Množství sena a slámy bylo taktéž určeno.

Součástí deportačních nařízení byla také povinná zdravotní kontrola, které se musely podrobit všechny vybrané osoby. Kontrola probíhala ve dvou fázích. První fáze byla provedena ještě před jejich vysídlením a druhá se uskutečnila během cesty do Čech. Následně lékař posoudil jejich zdravotní stav a fyzickou kondici. Ti, již se zdáli být nevhodnými kandidáty, či ti, kteří onemocněli, se nemohli náboru zúčastnit.

Přesídlení probíhalo ve třech etapách, které se členilo podle přesídlovaných sociálních vrstev. Nejdříve bylo nařízeno vysídlit nemajetné Maďary, u kterých se vzhledem k přechodu do lepších materiálních podmínek neočekával žádný odpor. Dále přišli na řadu zemědělci a maloročníci, kteří dosud vlastnili dům a zahradu. Jako poslední se uskutečnilo přesídlení nejproblematictějších osob, a to majetných rolníků. Aby se docílilo jejich odchodu, bylo zapotřebí použít donucovacího prostředku – konfiskace celého majetku.⁵³

⁵³ VADKERTY, Katalin. *Maďarská otázka v Československu 1945-1948: Trilógia o dejinách maďarskej menšiny*. Bratislava: Kalligram, 2002, s. 50–53.

3.3 *Konfiskace majetku*

Na základě dekretu prezidenta republiky č. 108/1945 Sb. o konfiskaci nepřátelského majetku a o Fondech národní obnovy z 25. října 1945 proběhla konfiskace veškerého movitého a nemovitého majetku osob, kterým dekret přiřkl označení „nepřítelé“.

Podle § 1 odst. 1 bod 2 dekretu se konfiskace vztahovala přímo na majetek osob německé a maďarské národnosti. Výjimku mohli tvořit jen ti, kteří prokázali, že byli věrní Československé republice, bojovali za její osvobození, a ti, již se stali obětí fašistického teroru. Ovšem osoby vyvíjející činnost směřující proti státní svrchovanosti, celistvosti, samostatnosti, demokraticko-republikánské státní formě a ochraně Československa, osoby podporující německé a maďarské fašisty, jakož i germanizaci i maďarizaci, chovající se nepřátelsky vůči českému a slovenskému národu podlehly okamžité konfiskaci celého majetku bez ohledu na národnost a státní příslušnost.⁵⁴

Během konfiskace bylo na Slovensku zabaveno 73 304 Maďarům 595 221 ha půdy.⁵⁵

3.4 *Odsun maďarské menšiny na nucené práce do českého pohraničí*

V důsledku odsunu německé menšiny z českého území bylo nutné se vypořádat s narůstajícím nedostatkem pracovních sil. Již před vysídlením Němců chybělo v Čechách 192 145 pracovních sil a po odsunu 62 175 Němců se stav pouze zhoršil. Ministr zemědělství nalézal řešení takové situace pouze v mobilizaci pracovní síly skryté na vesnicích, kde počet nevyužitých pracovníků odhadoval na 40 tisíc, a navrhl nedostatek pracovních sil řešit Maďary žijícími na Slovensku, kteří nepracují a vyhýbají se práci.⁵⁶ Mezi československými politiky měla tato koncepce ministra zemědělství pozitivní ohlas.

Nucené práce Maďarů na Slovensku se tak uskutečnily na základě prezidentského dekretu č. 88/1945 ze 17. října 1945. Tento dekret nařizující veřejné práce ve všeobecné platnosti umožňoval poslat na vykonávání práce muže ve věkovém rozmezí od 16 do 55 let a ženy od 18 do 45 let, žijící v Československu. Podle prezidentského dekretu č. 71/1945 se však prací nemuseli zúčastnit vojáci, vysokoškoláci, kteří řádně studují, středoškoláci připravující se na přijímací řízení vysokých škol, pracovníci velvyslanectví s československým státním občanstvím a jejich rodiny. Výjimkou byly také těhotné ženy,

⁵⁴ ŠUTAJ, Štefan. *Maďarská menšina na Slovensku v 20. storočí*. Bratislava: Kaligram, 2012, s. 47.

⁵⁵ Tamtéž, s. 45.

⁵⁶ VADKERTY, Katalin. *Maďarská otázka v Československu 1945-1948 :Trilógia o dejinách maďarskej menšiny*. Bratislava: Kalligram, 2002, s. 43.

ovšem jen od třetího měsíce těhotenství do konce třetího měsíce po porodu či samoživitelky starající se nejméně o jedno dítě mladší 15 let. Ovšem o porušení tohoto dekretu svědčí výpověď narátora uvedená v 6. kapitole, podle něhož byla jeho matka – samoživitelka, společně s ním a sestrou, nucena odejít na nucené práce.

Maďaři vybraní k odsunu museli dojít s vojenským doprovodem na železniční stanici. Zde bylo připraveno padesát vagonů, v nichž putovali na veřejné práce do Prahy, Kolína, Jičína, Tábora, Benešova, Plzně, Pardubic, Českých Budějovic, Ostravy, Milevska a Zlína. Cesta trvala většinou tři až pět dní. Transferované osoby očekávali čeští rolníci v konečných stanicích, kde posléze probíhal opravdový „trh s lidmi.“⁵⁷

Uskutečňování nábory neprobíhalo vždy hladce. Často docházelo k dramatickým scénám, mnozí se snažili vzepřít deportačním nařízením a často se ozýval nářek žen a dětí určených k vysídlení (viz níže uvedená výpověď respondenta Részóa). Takovéto skutečnosti se československá vláda snažila zakrýt a naopak deportace idylicky dokumentovala v tisku. V jednom článku psala například: „Keď prišiel do Prahy prvý transport, maďarských robotníkov na stanici čakali s hudbou, teplým pokrmom, jeden člen vlády ich sám privítal.“ A v dalším vydala následující „Väčšina s radosťou uvítala nábor pracovných síl do Čiech. Životné podmienky sú tam omnoho prijateľnejšie...“⁵⁸

Během deportování však byly dokonce zaznamenány i případy, kdy se střílelo a došlo k újmě na životě. Při odsunu 42 maďarských občanů 25. října 1945 se jeden z nich odmítl podvolit. Došlo ke střelbě a dva Maďaři, jeden šestadvacetiletý a druhý jednatřicetiletý byli postřeleni do břicha. Podle policejního hlášení byl na vině jeden „opilý Maďar“, který se snažil vzít dozorců zbraň, a během zápasu došlo k jejímu odjištění a následným výstřelům. Postřelení muži naštěstí přežili. Ovšem smrtelný případ je znám v obci Trstice (Nádszeg), kde 19. září 1945 dorazili do vesnice ozbrojení vojáci, což tamější obyvatele vystrašilo a vedlo k rozhodnutí utéci. Takové chování vojáci shledali jako nepřátelské a obyvatele začali zatýkat a střílet po nich. Podle následného raportu zatčení muži „napadli“ vojáky a v tu chvíli pistole jednoho vojáka „náhodně“ vystřelila. Avšak tento „náhodný“ výstřel jednoho zatčeného muže poranil a druhého usmrtil.

Veřejné práce trvaly přibližně rok, nicméně v některých případech bylo možné je prodloužit až o šest měsíců. Považovaly se za běžný pracovní poměr a jeho případné porušení se kvalifikovalo jako přešůpek, jenž se trestal peněžní pokutou do 10 000 korun. Pracovat se muselo od 5. hodiny ranní do 7. hodiny večerní bez nároku na finanční odměnu a zaopatření

⁵⁷ Tamtéž, s. 37–40.

⁵⁸ ŠUTAJ, Štefa. *Maďarská menšina na Slovensku v 20. storočí*. Bratislava: Kaligram, 2012, s. 141.

maďarských pracovníků se odvíjelo od jednotlivých českých rolníků. Někteří prokázali lidskost a poskytovali jim stravu. Avšak jiní je pokládali za válečné zločince, a tak je skoro nechali umřít hladu.⁵⁹

Většina transportovaných Maďarů v uvedených podmínkách dlouho nevydržela a pokusila se o útěk domů. Od roku 1947 přibývalo více a více stížností na jejich útky. Tím se zabývali pracovníci bezpečnosti v pohraničních oblastech, jejichž oblastní velitel v Olomouci 8. 5. 1947 konstatoval, že „...maďarští dělníci ze Slovenska pracují s nechutí a využívají každé příležitosti k útěku.“ Ve snaze zamezit alespoň z části takovému počínání, byla veškerá korespondence maďarských pracovníků s rodinnými příslušníky kontrolována, neboť dopisy často vybízely k návratu domů. Přesto v březnu 1947 uteklo 41, v dubnu 38, v květnu 61 a v červnu 63 pracujících.⁶⁰

3.5 *Československý a zahraniční postoj*

Ještě před tím, než byl uskutečněn nábor pracovních sil do českého pohraničí, československá vláda předběžně analyzovala možné reakce zahraničních diplomatů a médií. Aby předešli negativním odezvám, českoslovenští politici ubezpečovali zahraniční diplomaty o tom, že se jedná o dobrovolnou migraci realizovanou v první řadě humánně. Kromě toho oznámili, že pracovat vysílají pouze osoby z přelidněných okresů slovenského území, jež mají nahradit nedostatek pracovních sil po odsunu Němců v českém pohraničí. Nábor popsali jako vnitřní migraci a interní záležitost československého státu. Zjevně doufali, že zahraniční diplomacie neodhalí jeho skutečný záměr. Očekávání se splnilo. V diplomatických hlášeních zahraničních ambasad z Prahy sice zazněly zmínky o veřejných pracích Maďarů, nicméně bez jakékoliv kritiky.

Maďarská vláda usilovala o to, aby se ministři zahraničních vlád vítězných mocností dozvěděli, za jakých podmínek a s jakým účelem k náboru docházelo. Proto 26. listopadu 1946 vláda zplnomocnila Aladára Szegedyho-Maszáka, vyslance v New Yorku, aby informoval Spojené státy americké o aktuální situaci v Československu. Poté, co Aladár Szegedy-Maszák poskytl Američanům uvedené informace, Ministerstvo zahraničních věcí USA žádalo od svého pražského velvyslance okamžité hlášení týkající se náboru

⁵⁹ VADKERTY, Katalin. *Maďarská otázka v Československu 1945-1948: Trilógia o dejinách maďarskej menšiny*. Bratislava: Kalligram, 2002, s. 37–40.

⁶⁰ KAPLAN, Karel. *Pravda o Československu 1945–1948*. Praha: Panorama, 1990, s. 120.

pracovních sil mezi slovenskými Maďary. Pražský velvyslanec tak podal hlášení, ve kterém stálo, že českoslovenští politici uskutečnili deportační akci, v níž se vyskytly násilnosti.⁶¹

Spojené státy taková skutečnost nemile zaskočila a zaujaly ke zmíněnému náboru negativní postoj. V americkém tisku se následně objevily dramatické články o deportacích a nucených pracích Maďarů. Nicméně Československo pokládalo akci za oprávněnou a našlo si i příznivce, jako například Polsko, které přijalo deportaci s uznáním. Středobodem západoevropského tisku se tedy staly zprávy o nelidských a násilných transporth slovenských Maďarů, jejichž důsledkem propukly mediální spory mezi odpůrci a příznivci. Československá diplomacie si posléze uvědomila, že jediným řešením, jak zastavit tiskovou válku, je přerušit odsun obyvatel maďarské národnosti na nucené práce do Čech. Ovšem takový návrh československá vláda zamítla a bránila se opětovným tiskovým útokem, ve kterém prohlásila, že Maďarsko nábor pouze zbytečně zdramatizovalo a pošetile očernilo s cílem pošpinit svými „fantastickými zprávami“ Československo.⁶² Dále obvinila maďarskou vládu ze zasahování do vnitřních záležitostí Československa a prohlásila, že Maďarsko porušilo dohodu o výměně obyvatelstva, a proto musí přijmout důsledky. Tato obvinění maďarský parlament odmítl a konstatoval, že antihumánně vykonávané nucené veřejné práce slovenských Maďarů v žádném případě nepatří mezi vnitřní záležitosti státu. Rovněž demaskoval nucené veřejné práce, jež pouze zastíraly vysídlení maďarské menšiny.

Když se o deportacích dozvěděl Mihály Károlyi, angažovaný přívrženec maďarské demokracie, nemohl uvěřit, že to, co se odehrává na Slovensku s maďarskou menšinou, probíhá se souhlasem jeho přítele prezidenta Edvarda Beneše. Proto se 26. listopadu 1946 rozhodl Benešovi poslat srdečný a přátelský dopis, ve kterém ho prosil o pomoc: „Třeba si uvedomit, že ak sa dva susedné štátiky vadia, namiesto toho, aby si rozumeli, brzdia nielen vlastný vývoj, ale ovplyvňujú nesprávným, zlým smerom aj ďalšie susediace štáty. Juhovýchodná časť Európy nebude životaschopná, ak nezmižne dávna nevraživosť medzi Prahou, Bukurešťou, Budapešťou, Belehradom a Sofiou. Iba potom môže v týchto krajinách nastať pokoj a blahobyť. Pán prezident, verím vo Vašu politickú múdrosť a v to, – píše na záver – ,že urobíte všetko, aby sa skončili bolestivé opatrenia voči slovenským Maďarom, lebo len úplné skoncovanie s terajšou situáciou môže utvoriť ovzdušie, v ktorom sa dajú riešiť všetky bežné otázky.“ Dopis Károlyiho se však do rukou prezidenta nedostal. Projednávala jej výhradně vláda, která jménem prezidenta Beneše připravila a odeslala odpověď. V odpovědi zaslané Károlyimu, která obhajovala deportační akci a její formu uskutečnění, stálo, že náboru

⁶¹ VADKERTY, Katalin. *Maďarská otázka v Československu 1945-1948: Trilógia o dejinách maďarskej menšiny*. Bratislava: Kalligram, 2002, s. 85.

⁶² Tamtéž, s. 87.

pracovních sil se zúčastnilo 180 000 Slováků, kteří dobrovolně odešli pracovat do Čech a na Moravu, kdežto Maďaři odmítli pomoci, a proto byli v zájmu poválečné obnovy a plnění dvouletého plánu Československa jednoduše donuceni. V dopise bylo rovněž vysvětleno, že maďarský tisk pouze akci zdramatizoval a že za události vzniklé na slovenském území je zodpovědná maďarská vláda, která sabotovala výměnu obyvatelstva, nikoliv Československo.⁶³

Státy se tak vzájemně obviňovaly ze vzniklé situace na Slovensku místo toho, aby se společně pokusily nalézt řešení, které by přispělo ke zlepšení československo-maďarských vztahů a především situace maďarské menšiny.

3.6 *Výhrady slovenské církve*

Proti nehumánnímu způsobu přesídlení maďarských rodin zazněly v popisovaném období protesty i ze slovenské strany. Hlavními kritiky byli především představitelé církví.⁶⁴

Vůči způsobu odsunu maďarského obyvatelstva do Čech se jako první z církevních představitelů ohradil zplnomocněný rožňavský biskup dr. Robert Pobožný, jenž žádal pražského arcibiskupa dr. Josefa Berana o jeho intervenci a přerušení transportů alespoň během zimního a mrazivého období. Podle biskupa byly podmínky odsunu jednoznačně nelidské, a proto upozorňoval, že pokud se v zahraničí dozvědí, za jakých okolností je transport prováděn, bude Československo patrně obviněno z nehumánního chování vůči menšinám a přijde tak o své dobré jméno.⁶⁵

Další projevy nesouhlasu vyjádřil významný představitel katolického křídla Demokratické strany, její generální tajemník Miloš Bugár, který ve svém veřejně prezentovaném názoru ohledně způsobu řešení maďarské otázky pronesl: „Česi tu vysielajú vojakov, žandárov a úradníkov, ktorí prídu do maďarských dedín, nahádzu Maďarov do vagónov ako otrokov a odvážajú ich do Čiech...“ Tím vyjádřil nejen svůj kritický pohled na deportace Maďarů do Čech, nýbrž i nesouhlas s intervencí české politiky do čistě slovensko-maďarských záležitostí.⁶⁶

K událostem na Slovensku se rovněž vyjádřil trnavský katolický biskup dr. Pavel Jantausch, jenž protestoval proti represivním opatřením, kterých se československá vláda dopustila. Diskriminace, obviňování a kolektivní potrestání všech Maďarů žijících

⁶³ Tamtéž, s. 89–93.

⁶⁴ ŠUTAJ, Štefan. *Maďarská menšina na Slovensku v 20. storočí*. Bratislava: Kaligram, 2012, s. 157.

⁶⁵ VADKERTY, Katlin. *Maďarská otázka v Československu 1945-1948: Trilógia o dejinách maďarskej menšiny*. Bratislava: Kalligram, 2002, s. 94.

⁶⁶ ŠUTAJ, Štefan. *Maďarská menšina na Slovensku v 20. storočí*. Bratislava: Kaligram, 2012, s. 157.

v Československu pokládal za politováníhodné činy, avšak nejvíce odsuzoval konfiskaci majetku maďarské menšiny. Protimaďarská vládní nařízení považoval za nehumánní a nespravedlivá, a proto prosil nejvyšší slovenské politické vedení o lidskost.⁶⁷ Nicméně to se však žádné krutosti nepřiznalo a jakékoliv zprávy o násilnostech páchaných na slovenských Maďarech poslaných na veřejné práce zamítlo.

3.7 *Cesta zpět a odškodnění*

Začátkem jara 1947 začaly nabývat na intenzitě návraty slovenských Maďarů z nucených prací zpět domů. Slovenské okresní a místní orgány překvapil takový narůstající příchod maďarských pracovníků a žádaly o jejich okamžitou zpáteční deportaci do Čech. České a slovenské orgány se snažily návrat brzdit všemi možnými prostředky a usilovaly o definitivní usazení maďarské menšiny v Čechách. Rovněž prohlásily „... že ich návrat je pre Slovákov nepredstaviteľný, nežiaduci, respektive ešte nezhľadujú národnobezpečnostné následky ich návratu“. Proto podle oběžníku (65-340/48 dôv.) z 21. listopadu 1948 a podle pokynů pověřence vnitra byla okresní policejní velitelství obeznámena s povinností deportovat zpět do Čech každého pracovníka, který se vrátil domů na Slovensko.

Tento protimaďarský přístup orgánů Pověřence vnitra k návratu Maďarů se zmínil až na zasedání Sboru pověřenců 3. prosince 1948, nicméně i tak úřady nadále pokračovaly ve snaze oddálit návrat deportovaných osob. „Nová politika“ československé vlády se zrodila až na základě vnějších mezinárodních politických sil. Pod tlakem moskevského sovětského vedení, které v zájmu upevnění své moci ve střední Evropě nestrpělo spory ve svém mocenském pásmu, se Československo rozhodlo usilovat o dosažení přátelského vztahu s Maďarskem. Aby snáze bránilo své dobré jméno na mezinárodní scéně, učinilo rozhodnutí vrátit státní občanství slovenským Maďarům, kteří o něj v rámci represivních opatření přišli. S tímto nařízením zároveň zanikl právní podklad nucených veřejných prací Maďarů v Čechách, a tak došlo k jejich ukončení. V souladu s vládním usnesením z 30. srpna 1948 byla maďarská menšina osvobozena od povinnosti vykonávat veřejné práce v Čechách a následně byl uskutečněn jejich návrat domů, který proběhl v úředních transporthách trvajících až do konce roku 1949.⁶⁸

⁶⁷ VADKERTY, Katalin. *Maďarská otázka v Československu 1945-1948: Trilógia o dejinách maďarskej menšiny*. Bratislava: Kalligram, 2002, s. 94.

⁶⁸ Tamtéž, s. 126–128.

Maďaři, kteří se vrátili jako plnoprávní občané Československé republiky, se začali postupně dožadovat svého zkonfiskovaného majetku. Slovenské nejvyšší úřady se tak musely vypořádat s majetkoprávními problémy, jež bylo třeba řešit tak, aby se nezhoršila materiální situace Slováků a zároveň aby odškodnily deportované Maďary. V rámci odškodnění Ministerstvo sociálních věcí ČSR dne 23. ledna 1948 ocenilo nemovitý majetek maďarské menšiny odeslané na nucené práce částkou 275 milionů korun (budovy na 75 a pozemky na 200 milionů Kčs). Odškodnění se mělo týkat celkem 50 000 lidí.

Od 16. října 1948 začal proces rekompensace, který proběhl ve dvou etapách. V první etapě, která skončila 26. srpna 1950, byla Maďarům vrácena jejich domácí zvířata, ovšem pouze ve formě částky ve výši prodejní ceny, jež byla vložena na jejich bankovní účet. V druhé etapě, trvající od 27. srpna 1950 až do 1. ledna 1953, došlo k odškodnění za užitkové předměty. Avšak náhrady za nábytek či hospodářské stroje byly přisouzeny pouze osobám deportovaným v období od listopadu 1946 do února 1947. Provádění odškodnění se však mnohdy protahovalo kvůli nečekaným těžkostem. Jednou z nich byly například chybně sestavené příkazy.⁶⁹

⁶⁹ Tamtéž, s. 142–143.

4 Slovenský teror v podobě reslovakizace

Po neúspěšných pokusech snížit počet obyvatelstva maďarské národnosti československá vláda nařídila reslovakizační akci, jejímž cílem byla úprava etnické struktury jižního Slovenska. Tato akce měla probíhat dvěma směry – od slovenské k maďarské a od maďarské k slovenské – vždy podle aktuální potřeby.⁷⁰ Formálně se jednalo o to, aby Slovákům, kteří se ocitli po vídeňské arbitráži v Maďarsku a museli se přihlásit k maďarské národnosti, byla poskytnuta možnost vrátit se ke své slovenské národnosti.⁷¹ Idea takového řešení maďarské otázky se zrodila v přesvědčení československé vlády, že většina občanů maďarské národnosti je de facto slovenského původu a v minulosti byla násilně pomadžarštěna. A proto, „v zájmu Slováků“, musí být uskutečněn proces reslovakizace, který umožní jejich návrat ke slovenství.⁷²

Ovšem ve skutečnosti se reslovakizace stala pro československé státní orgány nástrojem, jak poslovenštit území jižního Slovenska za účelem dosažení národní jednoty. Na zasedání Sboru pověřenců z 3. října 1947 dokonce československé vedení přiznalo, že reslovakizace „... může znamenat etnicky odôvodnenú likvidáciu asi štvrtmilióna bývalej maďarskej menšiny, a to v krátkom čase...“⁷³

Poté, co nabyla akce platnosti, se k reslovakizaci přihlásilo až 410 800 Maďarů. K takovému rozhodnutí je však přinutilo nařízení československé vlády, podle kterého se osoby, jež se reslovakizují, nebudou muset zúčastnit výměny ani transferu obyvatel do Čech. Za těchto okolností tak většina Maďarů ve strachu z protimaďarských opatření nabídku přijala a rozhodla se tak vzdát své národnosti.

Československu se tímto podařilo očistit od maďarské menšiny, nicméně se následně muselo potýkat s velkým množstvím reslovakizovaných osob, které slovenský jazyk ani neovládaly a slovensky se učit nechtěly.⁷⁴

4.1 Interpretace a realizace reslovakizace

Na základě souhlasu sovětského vedení s Košickým vládním programem, jenž jako jeden ze svých cílů stanovoval vytvoření národního státu Čechů a Slováků, se čeští a slovenští politici domnívali, že nadešel čas definitivního vyřešení maďarské otázky. Československo

⁷⁰ ŠUTAJ, Štefan. *Maďarská menšina na Slovensku v 20. storočí*. Bratislava: Kaligram, 2012, s. 48–49.

⁷¹ KOVÁČ, Dušan. *Dějiny Slovenska*. Praha: Nakladatelství lidové noviny, 2011, s. 247.

⁷² KAPLAN, Karel. *Pravda o Československu 1945–1948*. Praha: Panorama, 1990, s. 116.

⁷³ ŠUTAJ, Štefan. *Maďarská menšina na Slovensku v 20. storočí*. Bratislava: Kaligram, 2012, s. 89–90.

⁷⁴ KAPLAN, Karel. *Pravda o Československu 1945–1948*. Praha: Panorama, 1990, s. 117.

tak využilo náklonnosti sovětské vlády a chopilo se možnosti zorganizovat rozsáhlou etnickou čistku. Výsledkem se stala idea reslovakizace vyřčená již v roce 1945.

Reslovakizaci považovala československá vláda, vedoucí politici a pracovníci ústředních úřadů sídlících v Praze za politicko-národně-obranný proces a rovněž za nenásilné, násilí vzdálené hnutí.

„Podľa zhodnej mienky československého ministra vnútra Václava Noseka a štátného tajomníka zahraničných vecí Vlada Clementisa popri československo-maďarskej výmene obyvateľstva je reslovakizácia pred – prípadným – jednostranným vysídlením Maďarov výberom, ktorý napomáha, aby sme z masy Maďarov vyzdvihli osoby slovanského pôvodu a ponechali ich doma; na druhej strane, aby sme spomedzi skutočných Maďarov vyznačili tých, ktorí budú musieť povinne opustiť štát.“⁷⁵ Clementis dokonca pokládal reslovakizačnú akciu za najdôležitejší pilier vnútorní slovenskej migrácie, ktorá môže napomôcť k vytvoreniu požadovaného národného štátu bez menšín a ktorá zabezpečí prevahu počtu osôb slovenskej národnosti, čímž posilí slovenské národné vedomie.⁷⁶

Československá vláda pomocou reslovakizácie mimo iné usilovala o nápravu dôsledkov chybné, liberálnej národnostnej politiky prvej Československej republiky. Podľa vlády sa Československo v rokoch 1920 až 1930 dopustilo závažných prohřešků ve své školní a kulturní politice, neboť nezabránilo školám vyučovat v maďarském jazyce. Tím podpořilo maďarské národní povědomí a dovolilo, aby na Slovensku posílil maďarský prvek. Následkem československé vládní benevolence se tak na tomto území udržela početná maďarská menšina, s kterou se poválečná československá vláda musela později vypořádat.

Českoslovenští politici rovněž přiznali, že reslovakizace, která se uskutečnila na základě prezidentského dekretu č. 33/1945 a nařízení Slovenské národní rady 33/1945, je satisfakcí za zločiny spáchané v minulosti Maďarskem na slovenském národu.⁷⁷

Realizace akce probíhala pod vedením okresních a místních reslovakizačních komisí. Předsedy okresních reslovakizačních komisí jmenoval pověřenec vnitra a členy komise tvořil okresní školní inspektor s třemi dalšími osobami určenými předsedou okresního národního výboru. Okresním komisím mohli pomáhat i odborní poradci, nicméně museli být vybráni spolehlivými členy Slovenské ligy. Okresní komise se skládaly z podvýborů, jejichž počet určila okresní správní komise.⁷⁸

⁷⁵ VADKERTY, Katalin. *Maďarská otázka v Československu 1945-1948: Trilógia o dejinách maďarskej menšiny*. Bratislava: Kalligram, 2002, s. 382.

⁷⁶ Tamtéž, s. 384

⁷⁷ Tamtéž, s. 383.

⁷⁸ Tamtéž, s. 388.

Vyhláškou č. 20 000/I-IV/1 ze 17. června 1946 Pověřenectvo vnitra nařídilo reslovakizaci obyvatelstva. Tímto nařízením byla oficiálně zahájena reslovakizační akce, nicméně k její realizaci došlo ve skutečnosti už na jaře 1945. Podle vyhlášky se ke slovenské národnosti mohli přihlásit ti, kteří se během sčítání lidu v roce 1930 hlásili k slovenské národnosti, a také osoby, jež se za Slováky považovaly a měly slovenský, český či jiný slovanský původ.⁷⁹ Ovšem přiznání slovenské nebo jiné národnosti bylo omezené podmínkami. Reslovakizační komise odmítla přihlášku k reslovakizaci těm osobám, které byly určeny k odsunu do Maďarska podle článku V a VIII Dohody o výměně obyvatelstva mezi Československem a Maďarskem, dále osobám, na něž bylo podáno trestní oznámení, osobám neschváleným okresní správní komisí a konečně příslušníkům inteligence, která na základě znaleců Ústřední reslovakizační komise neměla být reslovakizována.⁸⁰ Naopak slovenskou národnost přiznají těm, kteří se nikdy neprovinili proti Československu, a těm, kteří bojovali proti fašismu za osvobození republiky a byli pronásledováni fašistickým režimem.

Na základě nařízení místní veřejné správy se již v roce 1945 na etnicky maďarském území musela každá osoba přihlásit na určeném místě a v určenou dobu a „svobodně“ se přiznat ke své národnosti. Maďaři, kteří se nehlásili ke slovenské národnosti, byli následovně prošetřováni. Úřady ověřovaly jejich příjmení, místa narození a místa bydliště před vídeňskou arbitráží a po ní. Na základě zjištěných údajů rozdělily Maďary do dvou skupin. V první skupině se ocitly osoby, které se usadily v slovenských obcích po 1. listopadu 1938. Těmto osobám přidělily takzvané růžové průkazy. Naopak druhá skupina složená z Maďarů obývajících jižní Slovensko před 1. listopadem 1938 obdržela bílé průkazy.

Vlastníci růžových průkazů neboli „lístků“, kteří byli úřady nazýváni „anyási“⁸¹, byli bez jakýchkoliv upozornění deportováni do Čech. Vysídlení probíhalo za přítomnosti tří oficiálních osob, které deportovaným povolily vzít s sebou pouze 30kilogramová zavazadla a poté je doprovodily k maďarským hranicím. Majetek, který Maďaři museli zanechat na místě, úředníci okamžitě zkonfiskovali a nabídli Slovákům. Často se stávalo, že slovenští zájemci stáli již před dveřmi domů osob určených k deportaci a vyčkávali, než Maďary odsunou, aby se mohli nastěhovat. Majitelů bílých průkazek se týkala výměna obyvatelstva a nucené práce v českých krajích⁸² (viz 6. kapitola- výpověď respondentů Černáka).

⁷⁹ Tamtéž, s. 407

⁸⁰ ŠUTAJ, Štefan. *Maďarská menšina na Slovensku v 20. storočí*. Bratislava: Kaligram, 2012, s. 90.

⁸¹ Slovo anyási čili matčiny odkazuje na „mateřské Maďary“, respektive na původní obyvatele Maďarska.

⁸² VADKERTY, Katalin. *Maďarská otázka v Československu 1945-1948: Trilógia o dejinách maďarskej menšiny*. Bratislava: Kalligram, 2002, s. 407–408.

Jedinou nadějí maďarské menšiny, jak se zachránit před krutými československými opatřeními, bylo vzdát se alespoň formálně své národnosti, přijmout tedy reslovakizaci a získat tak alespoň část občanských práv. Maďaři tak museli jednat pod tlakem událostí, o čem svědčí i náhlé změny počtu občanů hlásících se v pozdějších letech k maďarské národnosti. „K 1. 1. 1948 jich bylo ještě 276 978, příští rok už jen 190 tisíc, za rok opět 354 tisíc a za deset let 518 tisíc.“⁸³

Reslovakizace však vyvolala jak mezinárodní, tak vnitropolitické potíže. Z mezinárodního hlediska došlo k vyostření československo-maďarských vztahů. Maďarský tisk označil reslovakizaci jako formu nátlaku a asimilace a velmi ostře ji odsoudil. Nicméně problémy spojené s reslovakizací se objevily i na domácí půdě. Československá vláda si byla plně vědoma toho, že u většiny osob, kterým schválila žádost o reslovakizaci, se nejednalo o Slováky. Za pravé Slováky je ani nemohla považovat, neboť v nich spatřovala pochybný a nespolehlivý element. Rovněž skutečnost, že území jižního Slovenska tvořili především reslovakizovaní obyvatelé, pokládala za značně neuspokojivou. Kromě toho na Slovensku začaly vznikat potíže sociálního a politického charakteru způsobené příchodem Slováků na etnicky maďarské území, kde se dožadovali hospodářství Maďarů. To jim však nemohlo být přiděleno, když se místní maďarští obyvatelé reslovakizovali a předpisy o konfiskaci majetku se na ně tak nevztahovaly. V důsledku takovýchto případů docházelo k narůstání sporů mezi slovenskými přesídlenci a reslovakizovanými Maďary.⁸⁴

4.2 *Propagandistická kampaň*

Součástí reslovakizace byla podrobně promyšlená a naplánovaná propagandistická kampaň. Realizace propagandy patřila do pravomoci Ústřední reslovakizační komise, která určila členy reslovakizačních komisí, jejichž úkolem bylo popularizovat výhody akce. Členové komise se tak museli důsledně postarat o to, aby se i v té nejvzdálenější obci lidé dozvěděli o možnostech reslovakizace a výhodách spojených s přijetím slovenské národnosti.

V praxi se akce propagovala buď formou plakátů, nebo za pomoci obecního zřizence, který v příslušné obci po bubnování přečetl oznámení týkající se reslovakizace a jejích výhod. Text oznámení však komise upravila vždy podle své potřeby vzhledem k situaci v obci. Aby se přednosti reslovakizace dostaly ke všem obyvatelům jižního Slovenska, nařídila komise šířit propagandistické materiály (oznámení, plakáty a letáky) nejen v slovenském, nýbrž i v maďarském jazyce. Komise pro svou propagandu využila rovněž tisku a rozhlasu, avšak

⁸³ KAPLAN, Karel. *Pravda o Československu 1945–1948*. Praha: Panorama, 1990, s. 118.

⁸⁴ Tamtéž, s. 117.

věděla, že akce se stane úspěšnou pouze tehdy, pokud se podaří získat nejvlivnější rolníky, jelikož by jejich dobrovolná reslovakizace mohla sloužit jako povzbuzující příklad pro ostatní.

Proto Daniel Okáli využil nehumánní propagandistický krok, kterým se stalo duševní vydírání, jehož cílem bylo získat „nerozhodné“ Maďary. K jejich získání mělo dojít tak, že okresní a místní pověřenci zastrašili zámožnější maďarské obyvatelstvo nařízením, podle kterého měly být osoby odmítající reslovakizaci přinuceny k vysídlení do Maďarska. Dále v rámci vydírání úřady poslaly občanům maďarské národnosti takzvaná přesídlovací rozhodnutí, ve kterých stálo, že do 8 dní budou deportováni do Maďarska. Doručovatelé byli povinni během předávání adresátům oznámit, že za jistých okolností (reslovakizováním) mohou okresní orgány toto vysídlení odložit. Generální zkouška Okáliho myšlenky proběhla ve dnech 14. – 16. května 1946 v okrese Galanta. A jelikož skončila úspěšně, byla uskutečněna i v ostatních okresech.

Podporovateli reslovakizační kampaně se stali i vedoucí funkcionáři Slovenské národní ligy a Matice slovenské, kteří vycházeli z teorie, že Maďaři na Slovensku ani nikdy neexistovali a že současní Maďaři jsou pouze pomadžarštění Slováci⁸⁵. Vedení Slovenské ligy se snažilo Maďary přesvědčit k tomu, aby popřeli svoji národnost a lákalo je k reslovakizaci následujícím oznámením: „Slováci! Vypočujte výzvu matičky (Matice slovenskej) zvolávající domov svojich synov a svoje dcery! Chce si privinúť na hrud', láskou ohrievať zblúdlých. Volá naposledy, prídte! - Pred začatím výmeny obyvateľstva umožňuje Československá republika každému občanovi, Slovákom, občanom hlásiacim sa k Slovákom, občanom slovenského pôvodu, aby sa mohli stať znovu československými štátnymi občanmi, plnoprávnymi občanmi usporiadaného štátu.“⁸⁶ Stejně tak i Matice slovenská vydávala oznámení, ve kterých upozorňovala obyvatele „... že takmer na poslednú chvíľu ponúka slobodný život na území predkov tým, ktorí prijímú slovenskú národnosť. Slobodný život pod ochranou štátu, ktorý je víťazom tejto vojny! Na to pamätaj, ako musíš pamätať aj na vlastnú smrť!“⁸⁷

⁸⁵ FRIČ, P., GÁL, F., HUNČÍK, P., LORD, Ch. *Maďarská menšina na Slovensku*. Praha: Egem, 1993, s. 25.

⁸⁶ VADKERTY, Katalin. *Maďarská otázka v Československu 1945-1948: Trilógia o dejinách maďarskej menšiny*. Bratislava: Kalligram, 2002, s. 400–402.

⁸⁷ VADKERTY, Katalin. *Maďarská otázka v Československu 1945-1948: Trilógia o dejinách maďarskej menšiny*. Bratislava: Kalligram, 2002, s. 403.

4.3 *Projevy nesouhlasu*

Někteří slovenští Maďari věřili, že se jižní Slovensko stane opět součástí Maďarska, a tak šířili myšlenku, že se československá vláda snaží pomocí reslovakizace změnit národnostní poměr v prospěch Slováků, neboť se obává toho, že národnostní poměry by umožnily odtržení jižních oblastí ve prospěch Maďarské republiky.

Taková myšlenka nemohla být ovšem tolerována a z tohoto důvodu vojenský předseda Ústřední reslovakizační komise dr. Šimovič vydal nařízení, podle kterého měly být osoby šířící antipropagandu a vzdorující reslovakizační akci, okamžitě zatknuty. Nicméně i přes to maďarští obyvatelé nadále kolektivně a otevřeně prohlašovali, že odmítají reslovakizaci. Nejvíce se vzdorovalo v obcích Kiarov (Ipolykér) – okres Velký Krtíš, Velký Blh (Vámosbalog) – okres Rimavská sobota a ve Dvoroch nad Žitavou (Udvard) – okres Nové zámky. Proti reslovakizaci protestovali pomocí výzev na letácích a plakátech. První letáky se objevily v noci 3. června 1946 v okolí Nitry a snažily se povzbuzovat následujícími hesly: „Zostaň Maďar!“

Poté následovaly další a další letáky se slogany jako například: „Maďari, neprihlasujte sa! Vydržte, južné územia budú opäť pripojené k Maďarsku!“

Zemská úřadovna Státní bezpečnosti takové vzdorování nepřipustila a rozhodla se patřičně zakročit. Osoby povzbuzující antipropagandu označila za nepřátele a cizí agenty, proti nimž bylo možné zasáhnout jakýmikoliv prostředky.⁸⁸

⁸⁸ Tamtéž, s. 404–406.

5 Normalizace vztahů na bilaterální úrovni

Důsledkem sílícího vlivu Sovětského svazu, jenž utvářel vlastní evropský mocenský blok, se otázka maďarské menšiny od poloviny roku 1947 dostala do jiné polohy. Moskevská vláda v zájmu upevnění své moci ve střední Evropě nestrpěla žádné spory mezi státy formujícími se bloku, a proto požadovala jak po Československu, tak i po Maďarsku takové řešení maďarské národnostní otázky, jež by přispělo k vývoji adekvátních přátelských vztahů mezi oběma zeměmi. Nová politika Sovětského svazu přestala dělit státy na poražené a vítězné, ale svět si rozdělila na východní a západní blok, čímž se Maďarsko stalo rovnocenným partnerem slovanských států. Na základě této politiky muselo Československo změnit svůj přístup k maďarské menšině a upustit od revizních opatření.⁸⁹

V zájmu Moskvy tak 8. června 1948 na zasedání Předsednictva Ústředního výboru Komunistické strany Československa došlo k úpravě postavení maďarské menšiny, díky níž byla všem československým Maďarům poskytnuta občanská práva a odstraněny diskriminační normy vůči maďarskému obyvatelstvu.⁹⁰ Československé komunistické vedení konkrétně nařídilo restituci zabaveného majetku Maďarů a jejich návrat z Čech, obnovilo vyučování základních devítiletých škol s maďarským jazykem, povolilo maďarský tisk, schválilo činnost masových organizací a umožnilo založit vlastní maďarskou kulturní a tělovýchovnou organizaci. Maďarští komunisté s takovými úpravami pochopitelně souhlasili, nicméně požadovali ještě více. A tak Československo s cílem uspokojit tyto požadavky navíc slíbilo, že občanům maďarské národnosti poskytne stejná práva, jako mají Slováci.

Dne 25. července 1948 se sešly delegace maďarského a československého komunistického vedení v Bratislavě a uzavřely dohodu. Jednalo se o první politické ujednání o společenském postavení Maďarů na Slovensku. V důsledku dohody musela československá vláda upustit od dřívějšího přístupu k maďarské menšině, což nevířala s nadšením a čehož si maďarská vláda byla vědoma. Proto „... vedoucí maďarské delegace Révai vyslovil pochopení pro těžkosti československých soudruhů při provádění obratu v politice vůči Maďarům na Slovensku...“ Nicméně i přes své porozumění považoval obrat za nezbytný.

Československo nakonec po mnoha historických konfliktech dokázalo najít společnou cestu s Maďarskem a svou náhlou změnu protimaďarské politiky odůvodnilo dvěma argumenty. Za prvé: během rozdělení světa do dvou bloků se Československo ocitlo ve

⁸⁹ KAPLAN, Karel. *Pravda o Československu 1945–1948*. Praha: Panorama, 1990, s. 123.

⁹⁰ ŠUTAJ, Štefan. *Maďarská menšina na Slovensku v 20. storočí*. Bratislava: Kaligram, 2012, s. 31.

stejném bloku jako Maďarsko. Za druhé: Maďaři již nevyvíjejí žádné revizionistické snahy.⁹¹ Proto upouští od dosavadní politiky a vydává se na cestu normalizace vzájemných vztahů. Prvořadým zájmem československého vedení se tak stala snaha předejít perspektivě dalšího dlouhodobého nepřátelství a úsilí stabilizovat vzájemné vztahy.⁹²

Závěrem lze tedy konstatovat, že komunistické převraty v Československu a Maďarsku se svým způsobem zasloužily o uklidnění a rozvoj československo-maďarských vztahů, které byly po dlouho dobu až přespříliš vyostřené.⁹³

⁹¹ KAPLAN, Karel. *Pravda o Československu 1945–1948*. Praha: Panorama, 1990, s. 126–127.

⁹² ČIERNA-LANTAYOVÁ, Dagmar. *Podoby Česko-Slovensko-Maďarského vztahu 1938-1949*. Bratislava: Slovenská Akadémia Vied HÚ, 1992, s. 109.

⁹³ KONTLER, László. *Dějiny Maďarska*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008, s. 492.

6 Orální historie ze slovensko-maďarského prostředí

Na základě principu kolektivní viny nesli všichni Maďaři žijící na Slovensku odpovědnost za rozpad Československé republiky, byli vyhnáni z rodné země, ať už formou vynucené mezinárodní dohody o výměně obyvatelstva, či nařízeními o veřejných pracích. Byli zbaveni státního občanství, majetku a označeni za nepřátele, a navíc nesměli používat svůj mateřský jazyk.⁹⁴ Takovéto činy tak vedly k změně životních podmínek maďarského obyvatelstva, způsobovaly duševní traumata a zabraňovaly vést normální život. Lze se tedy ptát, zda se Československo po druhé světové válce dopustilo na maďarské menšinu genocidy? Jako odpověď můžeme uvést Úmluvu o předcházení a stíhání zločinu genocida, schválenou na Valném shromáždění roku 1948 a platnou od 12. ledna 1951, podle které je za genocidu považovaná každá diskriminace nařízená na etnickém základě.

To, co museli slovenští Maďaři za takovýchto podmínek prožívat a jak se cítili, si lze jen stěží představit. A proto jsem se tuto bakalářskou práci rozhodla doplnit také o oblast orální historie, jejímž tématem jsou oběti, kterých se represivní opatření osobně dotýkala.

Vzhledem k rozsahu práce jsem vybrala k výzkumu jednu maďarskou obec na Slovensku – Selice (Szelőce), nacházející v okrese Šaľa v Nitrianském kraji, která se dosud nestala předmětem výzkumu těchto represivních opatření. Výzkumná metoda orální historie byla využita zde z důvodu vysokého počtu maďarského obyvatelstva. Dalo se tedy předpokládat, že i Selice se staly součástí protimaďarských opatření. Tuto domněnku potvrdily získané informace ze selické kroniky, která zaznamenala jak vysídlování Maďarů, konfiskaci jejich majetku, tak i nařízení zakazující působení maďarské školy. I když je zdroj označen jako kronika, je důležité připomenout, že byl psán pravděpodobně dodatečně až v 70. letech, což vyplývá i z některých jeho jazykových prvků. Proto bych tento zdroj vnímala spíše jako tzv. pamětní knihu a kriticky zvažovala dostupné informace – nakolik se na vyjádřených názorech odráží společenská realita doby zápisu, tedy nejspíše doby tzv. československé normalizace 70. let. Přesto se jedná o jeden z cenných zdrojů – v tomto případě spíše sekundární pramenný materiál.

Ohledně vysídlování kronika zaznamenala následující: „A potsdami határozatot foganatosították a Csehszlovákiában élő magyar nemzetiségű polgársággal szemben is. Igy községünkben elsősorban a háborús bűnösöknek minősített nagygazdákat- nyolc család-

⁹⁴ VADKERTY, Katalin. *Maďarská otázka v Československu 1945-1948: Trilógia o dejinách maďarskej menšiny*. Bratislava: Kalligram, 2002, s. 149.

telepítettek át Magyarországra. Ezzel egyidőben 91 családot deportáltak a cseh országrészekbe. A deportáltak azonban egy év leforgása alatt szerencsésen visszatértek.“⁹⁵

O konfiskaci se v kronice píše toto: „1947 tavaszán azonban elvették ezektől [magyaroktól] a földet és az oravai szlovákok /Orava környékéről jött a községbe 10 család/ kapták meg. Ezek azonban rövid időn belül, a szocializálás miatt, elmentek a községből, s így a föld visszakerült az előző tulajdonosokhoz.“⁹⁶

A pokud jde o zázak výuky v maďarském jazyce, uvedený zdroj zaznamenal toto: „A reakció erejét az 1945–48-as években arra is felhasználta, hogy a magyar tannyelvű iskolákat megszüntette. Iskolába csak azok a gyermekek járhattak, akiknek szülei szlovákok, vagy akik a reszlovakizálás folyamatában résztvettek. Ez azt eredményezte, hogy az ifjúság egy hányada nem járt a kezdeti időszakban iskolába.“⁹⁷

Na základě těchto zmíněných informací o událostech, které se v obci udály, jsem vyhledala pamětníky – tři muže a jednu ženu, s nimiž proběhl rozhovor na téma československé represivní opatření proti slovenským Maďarům po 2. světové válce. Orální historie se uskutečnila v maďarském jazyce, nicméně zapisována byla v českém překladu. Probíhala v domácím prostředí respondentů, kteří tak byli během dotazování velice klidní, vřelí a otevření, otázky je nijak nezneklidněly.

Souběžně s touto výzkumnou metodou proběhl průzkum i v českém prostředí. Rovněž jsem vzhledem k rozsahu práce vybrala jedno místo, doposud z hlediska represivních opatření neprozkoumané – město Louny, kde proběhlo bádání v Státním okresním archivu, za účelem získat informace, které by se vztahovaly k zmiňovaným opatřením. Cílem bylo především zjistit, zda se na Lounsku vyskytovali Maďaři na nucených pracích. Tento výskyt potvrdily jak získané seznamy maďarských pracovních sil, tak přidělovací výměry. Seznamy dokládají, že se Maďaři na nucených pracích vyskytovali dokonce v několika oblastech lounského regionu – v Blšanech, Břínkově, Cítolibech, Černochově, Dobroměřicích, Domoušicích, Doníně, Hříškově, Lounech, Nečichách, Oboře, Pátku, Pnětlukách, Senkově, Slavětíně, Smolinici, Hřivicích, Chožově, Konětopech, Kozojedech, Kystře, Lenešicích, Telci,

⁹⁵ Postupimská dohoda byla uplatňována také vůči občanům maďarské národnosti žijícím v Československu. Takto byli do Maďarska vysídleni především sedláci – 8 rodin – označení jako váleční kolaboranti. Souběžně bylo deportováno 91 rodin na české území. Během jednoho roku se však deportovaní šťastně vrátili. (Překlad E. K.) In: *Obecná kronika Miestneho národného výboru*, Galanta - Selice, s. 29. Nепublikováno.

⁹⁶ Avšak na jaře roku 1947 jim [Maďarům] vzali půdu a dali jí oravským Slováckům /z okolí Oravy do obce přišlo 10 rodin/. Nicméně ti během krátké doby v důsledku socializace opustili obec a půda tak mohla být navráćena předchozím majitelům. Překlad (E. K.) In: *Obecná kronika Miestneho národného výboru*, Galanta - Selice, s. 31. Nепublikováno

⁹⁷ Reakce využila v letech 1945-1948 své síly i na to, že zrušila školy s vyučovacím maďarským jazykem. Do školy mohly chodit jen ty děti, jejichž rodiče byli Slováky, nebo se zúčastnili procesu reslovakizace. V důsledku toho část mládeže v počátečním období nechodila do školy. Překlad (E. K.) In: *Obecná kronika Miestneho národného výboru*, Galanta - Selice, s. 34. Nепublikováno.

Touchovicích, Třeboci, Třtěnově, Úlovicích, Veltěžích, Vlčí, Vršovicích, Vrbně nad Lesy a Oblíku. Pro ilustraci přidělovacích výměrů o všeobecné pracovní povinnosti byly pořízeny z fondu ONV Louny dvě fotografie, jedna z roku 1946 a druhá z roku 1947 (viz příloha – 8 a 10). V rámci těchto výměrů museli slovenští Maďaři pracovat v okolí Loun i přesto, že je nepodepsali, neboť nařízení bylo platné i bez podpisu. Pokud by se povinnosti přičili, hrozila jim pokuta až 100 000 Kč nebo vězení do jednoho roku anebo obojí, jak je uvedeno ve výměrech. Další získané dokumenty dokazují i to, že v mnoha případech došlo k prodloužení pracovní povinnosti Maďarů v lounském regionu až o půl roku. Podle zjištěných informací museli čeští zaměstnavatelé dokonce zaplatit náhradu za jízdné pracovních sil, které obdrželi (viz příloha – 12). Ovšem v některých případech maďarští pracovníci, za které jejich zaměstnavatelé zaplatili přepravné, utekli. Tuto skutečnost dokládá obrázek č. 13 v příloze. Útěk Maďarů museli čeští rolníci okamžitě ohlásit Úřadu práce v Lounech (viz příloha – 19).

Na základě těchto dokumentů jsem se následně pokusila vyhledat pamětníky i z okolí Loun, kteří by mohli o nuceném pobytu slovenských Maďarů hovořit. Oslovila jsem celkem 11 osob, ovšem deset z nich si na československá revizní opatření nepamatuje. Uvádím zde dvě výpovědi: jednu zápornou a jednu kladnou, která je mezi dotázanými výjimkou. Věkové rozmezí dotazovaných jak ze slovensko-maďarského prostředí, tak českého prostředí se pohybuje od 70 let do 80 let.

6.1 Orální historie

6.1.1 Orální historie – jižní Slovensko

Téma: Československé represivní opatření proti slovenským Maďarům po 2. světové válce

Narátor číslo 1: Zuzana Kőrösová

Tazatel: Elizabeth Kőrösová

Datum: 1. 3. 2016

1. otázka: Postihly Vás jako občana maďarské národnosti některá československá revizní opatření po druhé světové válce?

Odpověď: Mě konkrétně ne, byla jsem tehdy ještě hodně malá, ale vzpomínám si z vyprávění matky, že otce skoro zastřelili za to, že mluvil na slovenské vojáky maďarsky. Otec neovládal slovenštinu, a když za ním přišli domů vojáci, už ani nevím kvůli čemu, mluvil na ně maďarsky, což je hrozně rozzlobilo, a vyzvali ho, ať hovoří slovensky. Nicméně otec odmítal a prohlásil, že on je Maďar, a proto bude mluvit svým rodným jazykem. Vojáci na to

zareagovali tak, že na něho okamžitě namířili pušku. Myslím, že kdyby nebylo matky, která alespoň trochu ovládala slovenský jazyk a prosila, ať otce nezabijejí a omlouvala ho za neznalost slovenského jazyka, mohlo daná situace skončit tragédií.

2. otázka: Podle kroniky Vaší obce byla v Selicích v rámci nařízení československé vlády zavřena maďarská škola a nesmělo se vyučovat v maďarském jazyce. Prožila jste takovou skutečnost?

Odpověď: Já opět ne, za mě se naštěstí podmínky maďarské menšiny zlepšily. Ale pamatuji se, že mého staršího bratra museli rodiče přihlásit do slovenské školy, neboť maďarská škola byla zavřená.

3. otázka: Zaznamenala jste nějaké obtíže z toho, že Váš bratr musel chodit do slovenské školy?

Odpověď: Ano, trápil se, jelikož slovensky nerozuměl a rodiče mu ani s probíranou látkou nemohli pomoci. Otec slovenštinu neovládal vůbec a matka jen tak trochu.

4. otázka: Všimla jsem si, že i přes to, že Vaše národnost je maďarská, nemáte jméno napsané maďarsky. Proč tomu tak je?

Odpověď: Protože bylo zakázané ho zapsat maďarsky. S maďarskými jmény to tehdy nebylo snadné. Často docházelo i přepisům maďarských jmen. Slovenské úřady je poslovenšťovaly. Vzpomínám si, že mé matce změnili jméno z Lenke na Lenku, neboť maďarská jména neuznávaly.

5. otázka: Jak jste se naučila slovensky, když Vaše rodina tento jazyk neovládala?

Odpověď: Jednoduše jsem musela a i rodina byla nucená se postupně něco naučit. Ozvat se na veřejnosti maďarsky bylo nebezpečné, a tak jsme se museli přiučit alespoň základům.

Téma: Československé represivní opatření proti slovenským Maďarům po 2. světové válce

Narátor číslo 2: Žigmund Részó

Tazatel: Elizabeth Kőrösová

Datum: 3. 3. 2016

1. otázka: Způsobila Vám Vaše maďarská národnost po druhé světové na Slovensku nesnáze?

Odpověď: Rozhodně ano!

2. otázka: A jaké konkrétně?

Odpověď: Dodnes mám před očima, jak pro nás přišli slovenští vojáci a nemilosrdně se mě, sestru, matku a prarodiče pokoušeli naložit do nákladních aut a odvézt na veřejné práce do Čech. Pro mou matku bylo něco nepředstavitelného, že ji chtějí vysídlit s dvěma malými dětmi a rodiči, kteří byli tak staří, že sotva stáli na nohou. Opravdu nechápu, jak si mohly československé úřady myslet, že jim budeme nápomocni, když děda s babičkou byli již na pokraji smrti a my se sestrou tuze malí.

3. otázka: Byli jste tedy následně deportováni do Čech na nucené práce, či se Vám a Vaší rodině podařilo vysídlení vyhnout?

Odpověď: Poté, co nás naložili do nákladního vozu, to vypadalo, že není úniku. Se sestrou jsme brečeli a vyčkávali, co se bude dít. Ale jelikož matka uměla slovensky, mohla se s vojáky domluvit. S nářkem se tedy doprošovala, aby nás nikam nevezli. Nečekal jsem, že by mohla obměkčit srdce vojáků, nicméně se jí to podařilo. Zachránila nás za pět minut dvanáct, a tak jsme se vyhnuli deportacím.

4. otázka: Podařilo se více lidem vyhnout transferu?

Odpověď: Myslím, že udělali pár výjimek, ale ne moc.

Téma: Československé represivní opatření proti slovenským Maďarům po 2. světové válce

Narátor číslo 3: Jozef Kőrös

Tazatel: Elizabeth Kőrösová

Datum: 19. 3. 2016

1. otázka: Stal jste se objektem některých poválečných opatření Československa vůči menšinám?

Odpověď: Osobně ne, ale pamatuji se, že otec ukryval osoby určené k deportacím u nás v pekařství.

2. otázka: Nebáli jste se, že byste za to mohli být potrestáni, kdyby se na to přišlo?

Odpověď: Ano, ale otec byl moc hodný člověk a každému vždy pomohl. Nedokázal nepomoci lidem, kteří ho poprosili o pomoc před deportacemi. Tak jsme v našem pekařství ukryli prostě pár lidí. Zůstali tam jen do té doby, než vojenská jednotka společně s nákladními auty odjela pryč.

3. otázka: Byla Vám jako Maďarovi poskytnuta možnost chodit do maďarské školy?

Odpověď: Ne, mohl jsem chodit pouze do slovenské školy. Bylo to hrozné, nerozuměl jsem ani slovo. Bohudík, že jsem do slovenské školy musel chodit pouze rok. Poté byly již maďarské školy obnoveny.

4. otázka: Činilo Vám jazykové nařízení zakazující používat maďarský jazyk velké potíže?

Odpověď: Ovšemže. V rodině i v obci se mluvilo vždy převážně maďarsky a z ničeho nic jsme náhle museli používat slovenštinu. Nebylo to vůbec nic lehkého.

Téma: Československé represivní opatření proti slovenským Maďarům po 2. světové válce

Narátor číslo 4: Zoltán Černák

Tazatel: Elizabeth Kőrösová

Datum: 30. 3. 2016

1. otázka: Stal jste se Vy nebo Vaše rodina na základě Vaší maďarské národnosti obětí deportace, nucených prací či reslovakizace?

Odpověď: Bohužel má rodina ano. Podle toho, co mi vyprávěla matka, obdržela naše rodina bílý papír [bílý průkaz], ve kterém stálo, že všichni rodinní příslušníci musí jít na nucené práce do Čech. Po pár dnech si pro naši rodinu přišli vojáci a společně s dalšími rodinami, které rovněž obdržely bílý papír, je donutili vyjít na ulici a seřadit se do řady. Následně všem oznámili, že pokud se nechají reslovakizovat, budou zachráněni před deportacemi do Čech.

2. otázka: Přistoupila Vaše rodina na reslovakizaci?

Odpověď: Ano, nechtěla opustit svůj rodný domov. Nicméně nestačilo s reslovakizací souhlasit pouze ústně. Ten, kdo byl ochotný se vzdát své maďarské národnosti a reslovakizovat se, musel veřejně na ulici pošlapat a roztrhat maďarskou vlajku. Následně došlo k poslovenštění jmen. Do té doby se naše rodina jmenovala Csernák, nikoliv Černák.

3. otázka: Co se stalo s těmi, kteří nepřijali reslovakizaci?

Odpověď: Jednoduše je odvezli na nucené práce, a to buď v připravených nákladních autech, nebo dobytčích vagonech.

6.1.2 *Orální historie – Lounsko*

Téma: Nucené práce slovenských Maďarů po 2. světové válce

Narátor číslo 1: Vladimír Pastýřík

Tazatel: Elizabeth Kőrösová

Datum: 17. 4. 2016

1. otázka: Vyskytovali se ve Vašem okolí v letech 1945-1948 slovenští Maďaři, kteří byli přiděleni do Čech na nucené práce?

Odpověď: Ne. V té době u nás na statku pracoval pouze Rumun, kterého jsme zaměstnali jako kočího.

2. otázka: Je Vám známo, že Maďaři ze Slovenska přicházeli do Čech na nucené práce?

Odpověď: Nevím o tom. Nikdy jsem neslyšel, že by v mém okolí byli Maďaři na nucených pracích.

Téma: Nucené práce slovenských Maďarů po 2. světové válce

Narátor číslo 2: Milena Svobodová

Tazatel: Elizabeth Kőrösová

Datum: 18. 4. 2016

1. otázka: Vyskytovali se ve Vašem okolí v letech 1945-1948 slovenští Maďaři, kteří byli přiděleni do Čech na nucené práce?

Odpověď: Ano. Pamatuji si, že v Oboře na jednom statku bydlela celá maďarská rodina přidělená na nucené práce.

2. otázka: Jak jste se dozvěděla o tom, že tato maďarská rodina byla v Oboře na nucených pracích?

Odpověď: Říkalo se to v obci.

3. otázka: Jak dlouho byla maďarská rodina v Oboře?

Odpověď: To bohužel netuším, ale vím, že odešli někdy na přelomu roku 1948-1949.

4. otázka: Jaké byli jejich pracovní funkce?

Odpověď: To si nevybavím, ale nikdy nezapomenu na to, jak Maďaři dělali zabíječku a opalovali prase. To bylo pro mě něco šokujícího, jelikož u nás bylo a je zvykem prase opářit a nikoli opálit.

6.2 *Analýza rozhovorů*

6.2.1 *Rozhovory se slovenskými Maďary*

Rozhovory proběhly s čtyřmi pamětníky – jednou ženou a třemi muži – ze slovensko-maďarského prostředí na téma československá represivní opatření proti slovenským Maďarům po 2. světové válce. Tito pamětníci se buď sami, nebo jejich rodiny stali oběťmi represivní politiky Československa. Prožili si nejenom hrozbu nucených prací, zákaz hovořit svým rodným maďarským jazykem, nemožnost navštěvovat maďarské školy, nýbrž i reslovakizaci.

Je nutné poznamenat, že jejich výpovědi se shodují s historicky doloženými fakty. Ovšem tvrzení narátora Žigmunda Résóa jsou v rozporu s podmínkami nucených prací Maďarů, neboť jak je zmíněno v této bakalářské práci (podkapitola 3.4 *O odsunu maďarské menšiny na nucené práce do českého pohraničí*), samoživitelky starající se nejméně o jedno dítě mladší 15 let se podle prezidentského dekretu č. 71/1945 nemusely zúčastnit nucených prací. Výpověď pamětníka Résóa tak přináší novou informaci o nedodržování těchto podmínek. I když jeho matka byla samoživitelka, a dokonce vychovávala dvě děti mladší 15 let, byla jeho rodina vybrána k náboru. Sdělení ostatních respondentů se shodují se sekundární literaturou. Nicméně zajímavé a obohacující poznatky přináší dotazovaný Zoltán Černák, podle něhož osoby, které přijaly reslovakizaci, musely své odmaďarštění dokázat roztrháním a pošlapáním maďarské vlajky před zraky slovenských vojáků. U dalších dvou narátorů, Zuzany Kőrösové i Jozefa Kőröse, byla zjištěna shodná tvrzení týkající se československého nařízení o zákazu hovořit maďarským jazykem na území Slovenska a zavření maďarských škol.

Ovšem to, co mají dotazování jednoznačně společné, jsou slovensky psaná jména, byť jsou všichni maďarské národnosti. Tento poznatek byl potvrzen i pamětnicí Kőrösovou, která ve své výpovědi uvedla, že maďarská jména byla na slovenském území zakázána, a proto musela být do matrik zapisována slovensky.

Na závěr analýzy rozhovorů je nutné podotknout, že pamětníci odpovídali, jako by se události staly včera. Z tohoto detailu však vyplývá, že represivní československá politika zanechala v obětech a také v jejich potomcích nesmazatelné vzpomínky, které určitě na dlouhou dobu ovlivnily slovensko-maďarské vztahy.

6.2.2 *Rozhovory s českými pamětníky*

První dotazovaný byl vybrán na základě svého bydliště Senkova, neboť podle výsledků bádání v Státním okresním archivu Louny, bylo zjištěno, že se v této vesnici vyskytovali Maďaři na nucených pracích. Ovšem z odpovědí narátora Pastýřika je evidentní, že si takové skutečnosti není vědom. Z čehož lze odvodit, že nucené práce slovenských Maďarů nesehrály na Lounsku příliš veliký význam a nestaly se tak tématem k diskutování či k vyprávění.

Druhá dotazovaná osoba byla vybrána na základě stejného principu jako ta předchozí. Ovšem v tomto případě se jedná již o pamětnici, která byla svědkem skutečnosti veřejných prací Maďarů. Vzhledem ke svému tehdejšímu velmi mladému věku si již na konkrétnosti nevzpomněla. Nicméně odpovědi narátorky Svobodové jsou zajímavé tím, že poukazují na to, co si dítě školního věku uchová v paměti. Dotazovaná tehdy nahlížela na nucené práce Maďarů prizmatem dítěte, které si zapamatovalo ve spojení s maďarskými pracovníky jen to pro něho nejdůležitější- vzpomínku na černé prase, které během zabíjačky, jak je maďarským zvykem, Maďaři opalovali. Z odpovědí pamětnice lze vyvodit, že Maďaři pravděpodobně pracovali u osob, které se k nim chovaly lidsky, pokud jim dovolili dělat zabíjačku, a nepokládaly je za válečné zločince, jako mnozí čeští zaměstnavatelé (viz podkapitola 3.4 *Odsun maďarské menšiny na nucené práce do českého pohraničí*).

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo analyzovat události, které se udály v režii poválečného Československa, jež způsobily vyostření československo-maďarských vztahů.

Na základě provedené analýzy lze tvrdit, že základní příčinou vzájemných antipatií byla historická zátěž, která pramenila již z doby existence Rakousko-Uherska, kdy uherská vláda nedokázala zabezpečit nemaďarským národům žijícím v Uhersku rovnoprávné podmínky soužití a vyvíjela veškerou snahu na jejich organizovanou asimilaci. Antipatiím z československé strany rovněž předcházely otevřené akty agrese vůči Československu, jimiž byly Mnichovská dohoda z 29. září 1938 a Vídeňská arbitráž z 2. listopadu 1938, v jejichž důsledku byla ve prospěch Německa a Maďarska násilně odtržena československá území. Dějiny československé nevráživosti vůči Maďarům se tak nedatují až od Košického vládního programu a dekretů prezidenta E. Beneše, nýbrž jsou implikací z dřívějších dob. Naopak Maďarsko považovalo a dodnes považuje za neodpuštělnou a maximálně nespravedlivou Trianonskou smlouvu z roku 1920, jejímž důsledkem se za hranicemi nově vytvořeného maďarského státu ocitlo v Československu více než půl milionu Maďarů.⁹⁸

Oba národy se svým způsobem snažily tyto vzniklé události, které pociťovaly jako křivdy, napravovat, nicméně vyrovnáním jednoho účtu vznikaly pokaždé nové a nové křivdy, jejichž následkem se pouze prohlubovala oboustranná nevole.

Z československé strany proběhla v letech 1945-48 poslední snaha napravit spáchaná bezpráví. Tato snaha ovšem zanechala v slovenských Maďarech hlubokou stopu. V rámci poválečného dělení světa na vítězné a poražené země se znovuobnovené Československo připojilo k vítězným státům. Jeho nová pozice tak poskytla možnost uplatnit represivní opatření vůči maďarskému obyvatelstvu žijícímu v jižních oblastech Slovenska, které bylo pokládáno především za zrádce a provinilce, kteří bojovali po boku fašistů a pomáhali Německu a Maďarsku rozbít Československou republiku.

Prioritou pro československé vládní představitele se tedy stala idea vytvoření národního státu tvořeného pouze Čechy a Slováky. Soužití s neslovanskými obyvateli pokládali za absurdní, a proto usilovali o očištění státu od nenáviděných menšin.

Maďarská menšina stejně jako německá byla kolektivně obviněna z rozhodujícího podílu viny na rozpadu Československa a v důsledku toho musela nést odpovědnost. Nicméně lze konstatovat, že následující opatření, nařízená československou vládou, hraničila

⁹⁸ ŠUTAJ, Štefan. *Maďarská menšina na Slovensku v 20. storočí*. Bratislava: Kaligram, 2012, s. 36.

již s genocidou. S odvoláním na kolektivní vinu byly zkonfiskovány osobám maďarské národnosti byty, domy, pozemky, došlo k propuštění státních zaměstnanců, bylo zastaveno vyplácení důchodů, úřady zbavily každého Maďara státního občanství, deportovaly je na nucené neplacené práce do Čech a zrušily maďarské školy. Mimo jiné nesměli Maďaři používat ani svůj rodný jazyk – bylo zakázané promluvit na veřejnosti maďarsky. Rovněž nesměli zakládat sportovní spolky, tisk a knihy vycházely pouze ve slovenském jazyce. Úřady navíc zakázaly bohoslužby v maďarštině a maďarští kněží byli nuceni opustit slovenské území. V důsledku těchto nařízení nemohla maďarská menšina vést normální život. Maďarsko se snažilo bránit slovenské Maďary a proti diskriminačním opatřením protestovat, nicméně jako poražená země mnoho šancí na úspěch neměla.

Tyto události z let 1945-1948 tak poznamenaly československo-maďarské vztahy a zanechaly po sobě nesmazatelné vzpomínky na krutosti, které si dodnes pamatuje každá osoba postižená československými represivními opatřeními.

Doplňující součástí této práce jsou rozhovory s pamětníky represivních opatření, jak ze slovensko-maďarského prostředí – Selice (Szelőce), tak českého prostředí – Louny. Orální historie byla využita v těchto místech na základě dostupnosti pramenů, jež potvrzují, že se Selice i Louny staly součástí represivních událostí. O československých opatřeních, která se dotkla selického obyvatelstva svědčí Obecná kronika Miestneho národného výboru obce Selice, v níž je zaznamenána jak skutečnost konfiskace majetku Maďarů, jejich vysídlování, tak i nemožnost navštěvovat maďarské školy. Získané dokumenty ze Státního okresního archivu Louny naopak dokládají, že do lounského okresu byly na nucené práce posílány osoby maďarské národnosti, a to často i s dalšími rodinnými příslušníky.

Na základě uskutečněných rozhovorů a odpovědích narátorů, které byly bez jakýchkoli známek znepokojenosti, lze konstatovat, že se seličtí pamětníci smířili s událostmi, které je postihly. Nicméně jejich bezprostřední odpovědi svědčí o tom, že vzpomínky jsou stále živé. Kdežto pamětníci z lounského okolí si na československá represivní opatření již ani nepamatují, výjimku tvořila pouze jedna dotazovaná osoba.

Seznam použité literatury

- BENEŠ, Edvard. *Odsun Němců z Československa – výběr z Pamětí, projevů a dokumentů 1940-1947*. Praha: Dita, 1996. ISBN 80-95926-06-7
- ČIERNA-LANTAYOVÁ, Dagmar. *Podoby Česko-Slovensko-Maďarského vztahu 1938–1949*. Bratislava: Slovenská Akadémia Vied HÚ, 1992. ISBN 80-224-0382-2
- FRIČ, P., GÁL, F., HUNČÍK, P., LORD, Ch.. *Maďarská menšina na Slovensku*. Praha: Egem, 1993. ISBN 80-85395-31-2
- IRMANOVÁ, Eva. *Maďarsko v éře sovětizace: mezinárodní a politické aspekty*. Ústí nad Labem: Albis International, 2008. ISBN 978-80-86971-99-5
- KAPLAN, Karel. *Pravda o Československu 1945–1948*. Praha: Panorama, 1990. ISBN 80-7038-193-0
- KONTLER, László. *Dějiny Maďarska*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008. ISBN 80-7106-405-X
- KOVÁČ, Dušan. *Dějiny Slovenska*. Praha: Nakladatelství lidové noviny, 2011. ISBN 80-7106-267-7
- KŘEN, Jan. *Dvě století střední Evropy*. Praha: Argo, 2005. ISBN 80-7203-612-2
- PRAŽÁK, Richard. *Stručná historie států. Maďarsko*. Praha: Nakladatelství Libri, 2005. ISBN 80-7277-269-4
- PRAŽÁK, Richard a kolektiv. *Dějiny Maďarska*. Brno: Masarykova univerzita, 1993. ISBN 80-210-0699-4
- SADÍLEK, Petr, CSÉMY, Tamás. *Maďaři v České republice: Magyarok a Cseh Köztársaságban 1918–1992*. Praha: Svaz Maďarů žijících v Českých zemích, 1993. ISBN 80-900027-7-3
- ŠUTAJ, Štefan. *Maďarská menšina na Slovensku v rokoch 1945–1948*. Bratislava: VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1993. ISBN 80-224-0209-5
- ŠUTAJ, Š., *Maďarská menšina na Slovensku v 20. storočí*. Bratislava: Kaligram, 2012. ISBN 978-80-8101-638-7
- VADKERTY, Katalin. *Maďarská otázka v Československu 1945-1948: Trilógia o dejinách maďarskej menšiny*. Bratislava: Kalligram, 2002. ISBN 80-7149-495-X

Archivní prameny

Obecná kronika Miestneho národného výboru. Galanta - Selice. Nепublikováno.

Okresní národní výbor v Lounech, fond 398 ONV Louny, 1947, č.k. 454

Okresní národní výbor v Lounech, fond 398 ONV Louny, 1946-1950, č.k. 453

Elektronické zdroje

Index: Deportálásokkal akarták magyartalanítani Szlovákiát [online]. [cit. 2015-08-02].

Dostupné z:

http://index.hu/tudomany/tortenelem/2015/08/02/deportalasokkal_akartak_magyartalanitani_s_zlovakiat/

Kuruc: Izzó szégyenbélyeg a mai Európa testén: az álszent EU és a gyalázatos Benes-dekrétumok Forrás [online]. [cit. 2014-04-16]. Dostupné z: <https://kuruc.info/r/9/126619/>

Kurultaj: A felvidéki kitelepítések emléknapja [online]. [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://kurultaj.hu/2015/04/a-felvideki-kitelepitesek-emleknapja/>

Romea: Experti: Téma dekretů není zásadní, roli ale hraje reakce kandidátů [online]. [cit. 2013-01-22]. Dostupné z: <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/experti-tem>

Sulinet: A hontalanság évei [online]. [cit. 2008-05-07]. Dostupné z:

http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/kulhoni_magyarsag/2009/Deaki/pages/010_a_hontalansag.htm

Világpolitika: Marhavagonokban rabszolgasorba [online]. [cit. 2014-07-22]. Dostupné z: http://vilagpolitika.blog.hu/2014/07/22/marhavagonokban_rabszolgasorba

Zentrum: Ötvenkilós súly a szíven [online]. [cit. 2016-01-19]. Dostupné z: <http://www.zentrum.hu/hu/2016/01/otvenkilos-suly-a-sziven/>

Přílohy

Sáľa

Okresný úrad ochrany práce v _____
 Číslo 100/168/49
 249

Číslo komisie
 a transportnej listiny:
8/10/1082

Pridelovací výmer

podľa dekrétu prezidenta Republiky zo dňa 1. X. 1945 č. 88 Sb. o všeobecnej pracovnej povinnosti.

1. Takács Ondrej narodený 1931
 2. _____
 3. _____
 4. _____
 5. _____

bytom Diakova t. d. 595 okres Sáľa
 pošta _____
 doteraz zamestnaný(á) robotník národnosti _____

p r i d e l u j e s a

podľa dekrétu prezidenta Republiky zo dňa 1. X. 1945 číslo 88 Sb. o všeobecnej pracovnej povinnosti
 s účinnosťou od _____ 1947 za dobu 1 roku do obvodu okresného úradu ochrany
 práce v U. OP. št. Boleslav ako: _____
 do práce k Takács György Benáthy
 Pridelený sa dostaví dňa 14. 1. 1947 1947 presne o 7 hodine
 na teleziónnu stanicu v Sáľa

Použitie ustanovení dekrétu prez. Rep. č. 88/1945 Sb. je odôvodnené veľkým nedostatkom pracovných síl v českých krajinách ako aj dôležitým verejným záujmom zaistenia výživy ľudu, ktorý si tiež vyžaduje, aby menovaný(á) riadnym a svedomitým plnením povinností, vyplývajúcich z tohto pridelenia na prácu, osvedčil(a) kladný postoj k budovateľskému (dvojiročnému) plánu československej vlády.

V krajinách českých sa pridelenému(jej) zarúčujú za vykonané práce riadne mzdové, pracovné a ubytovacie podmienky podľa platných predpisov (ryhlášok), ako aj výhody v zmysle predpisov o sociálnom poistení obdobne ako miestnemu robotníctvu.

Proti tomuto výmeru možno podať, od jeho doručenia počítajúc, rozklad do troch dní ku Správnomu výboru okresného úradu ochrany práce alebo odvolanie do 15 dní ku Krajskému úradu ochrany práce v Bratislave prostredníctvom okresného úradu ochrany práce, ktorý vydal tento výmer. Opravné prostriedky nemajú podľa § 6 ods. 6 cit. dekrétu odkladný účinok.

Všetky konania a opomenutia prieťahle sa zariadeným povinnostiam trestajú podľa § 23 cit. dekr. okresné úrady ochrany práce poriadkovou pokutou do 10.000 Kčs alebo ONV (OSK) na návrh týchto úradov správnymi trestmi a to pokutou do výšky 100.000 Kčs alebo väzením do jedného roku alebo obidvoma týmito trestmi.

Sáľa dňa 14. 1. 1947 1947.

Odtlačok úradnej pečiatky: _____
 Prednosta: _____

Poznámky:

Pridelený má ešte týchto rodinných príslušníkov:

Meno	Rok narodenia	Meno	Rok narodenia

Příloha 1 Pridelovací výmer o všeobecné pracovní povinnosti. In: Sulinet: A hontalanság évei [online]. [cit. 2008-05-07]. Dostupné z: http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/kulhoni_magyarsag/2009/Deaki/pages/010_a_hontalansag.htm

Příloha 2 Odsun Maďarů v dobytčích vagonech. In: Zentrum: Ötvenkilós súly a szíven [online]. [cit. 2016-01-19]. Dostupné z: <http://www.zentrum.hu/hu/2016/01/otvenkilos-suly-a-sziven/>

Příloha 3 Vysídlování maďarského obyvatelstva. In: Kurultaj: A felvidéki kitelepítések emléknapja [online]. [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://kurultaj.hu/2015/04/a-felvideki-kitelepitesek-emleknapja/>

Příloha 4 Vysídlování Maďarů s jejich majetkem. In: Kuruc: Izzó szégyenbélyeg a mai Európa testén: az álszent EU és a gyalázatos Benes-dekrétumok [online]. [cit. 2014-04-16]. Dostupné z: <https://kuruc.info/r/9/126619/>

Dekret presidenta republiky

ze dne 21. června 1945

o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa.

Vycházeje vstříc volání českých a slovenských rolníků a bezzemků po důsledném uskutečnění nové pozemkové reformy a veden snahou především jednou provždy vzítí českou a slovenskou půdu z rukou cizáckých německých a maďarských statkářů, jakož i z rukou zrádce republiky a dátí ji do rukou českého a slovenského rolnictva a bezzemků, k návrhu vlády ustanovují:

Příloha 5 Prezidentský dekret nařizující konfiskaci zemědělského majetku Němců a Maďarů. In: Romea: Experti: Téma dekretů není zásadní, roli ale hraje reakce kandidátů [online]. [cit. 2013-01-22]. Dostupné z: <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/experti-tem>

Príloha 6 Cesta k dobytčím vagonům. In: Világpoltika: Marhavagonokban rabszolgasorba [online]. [cit. 2014-07-22]. Dostupné z: http://vilagpolitika.blog.hu/2014/07/22/marhavagonokban_rabszolgasorba

Príloha 7 Odsun Madarů do Čech. In: Index: Deportálásokkal akarták magyartalanítani Szlovákiát [online]. [cit. 2015-08-02]. Dostupné z: http://index.hu/tudomany/tortenelem/2015/08/02/deportalasokkal_akartak_magyartalanitani_szlovakiat/

Parkau

Okresný úrad ochrany práce v
 Číslo 2241/29/46
 1566

825/46
 Číslo komisie
 a transportnej listiny:
 " / 9/12/46

Pridelovací výmer

podľa dekrétu prezidenta republiky zo dňa 1. X. 1945
 č. 88 Sb. o všeobecnej pracovnej povinnosti.

Pan(i) Dávid Alexander
 Slečna
 bytom Darmovský
Balača
 pošta
 doteraz zamestnaný(á) uoluh

1908
 136 okres Parkau

p r i d e l u j e s a

podľa dekrétu prezidenta republiky zo dňa 1. X. 1945 č. 88 Sb. o všeobecnej pracovnej povinnosti s
 účinnosťou od 14/12 1946 na dobu 1 roku do obvodu okresného úradu ochrany
 práce v Zatec ako: deputátnik
 do práce k Lučky Geo, Slavetín

Pridelený sa dostáva dňa 14/12 1946 presne o 7 hod.
 na železničnú stanicu v Parkau

Použitie ustanovení dekrétu prez. rep. č. 88/1945 Sb. je odôvodnené veľkým nedostatkom pracovných síl v českých krajinách ako aj dôležitým verejným záujmom zaistenia výživy ľudu, ktorý si tiež vyžaduje, aby menovaný-á riadnym a svedomitým plnením povinností, vyplývajúcich z tohoto pridelenia k práci, osvedčil-a kladný postoj k budovateľskému (dvojročnému) plánu československej vlády.

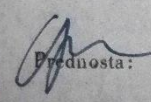
V krajinách českých sa pridelenému-jej zaručujú za vykonané práce riadne mzdové, pracovné a ubytovacie podmienky podľa platných predpisov (vyhlášok), ako aj výhody v smysle predpisov o sociálnom poistení obdobne ako miestnemu robotníctvu.

Ak sa pridelený cíti byť svojím zamestnávateľom poškodený, nech sa s dôverou obráti na príslušný okresný úrad ochrany práce v krajinách českých v obvode jeho pracoviska (oddelenie mzdové), ktorý podá potrebné informácie a zjedná nápravu podľa zisteného skutkového stavu a platných predpisov.

Proti tomuto výmeru možno podať, od jeho doručenia počítajúc, rozklad do troch dní ku Správnomu výboru okresného úradu ochrany práce alebo odvolanie do 15 dní ku Krajskému úradu ochrany práce v Bratislave prostredníctvom okresného úradu ochrany práce, ktorý vydal tento výmer. Opravné prostriedky nemajú podľa § 6 ods. 6 cit. dekrétu odkladný účinok.

Všetky konania a opomenutia priečiace sa nariadeným povinnostiam trestajú podľa § 23 cit. dekr. okresné úrady ochrany práce poriadkovou pokutou do 10.000 Kčs alebo ONV (OSK) na návrh týchto úradov správnymi trestami a to pokutou do výšky 100.000 Kčs alebo väzením do jedného roku alebo obidvoma týmito trestami.

V Parkau dňa 8/12 1946

Odtlačok úradnej pečiatky: Prednosta:

1566/29 Potvrdujem príjem pridelovacieho výmeru.
 V dňa 1946
 Podpis:

Dávid Alexander č. 136.

Pridelenie k práci je záväzná i keď je podpis odmietnutý.

Príloha 8 Pridelovací výmer o všeobecnej pracovnej povinnosti z roku 1946. In: Okresní národní výbor v Lounech, fond 398 ONV Louny, 1946-1950, č.k. 453

Garantovaný národ občianskeho práva v
Československu
1946

Poučenie pre poľnohospodárskych robotníkov:

Vytah zo mzdových podmienok :

I. Deputátnici dostanú: byt, palivo, svetlo, naturálne požitky ako českí robotníci,
taktiež mzdu v peniazoch podľa kategórií (krmič, koniar, voliar atď.)

a/ mužovia 850.— až 1.075.— Kčs mesačne,
b/ ženy 870.— až 965.— Kčs mesačne.

II. Slobodná čelad dostane: byt a stravu, mzdu v peniazoch podľa kategórií a veku

a/ mužovia 490.— až 910.— Kčs mesačne,
b/ ženy 490.— až 865.— Kčs mesačne.

P o z n á m k a :

Pridelený má týchto rodinných príslušníkov :

1/	David Fouka v. Puzpek	rok nar.	1908
	Donat Alexander		1932

Kontrolár Robert Janiga, Bratislava

Príloha 9 Zadní strana přidělovacího výměru o všeobecné pracovní povinnosti z roku 1946. In: Okresní národní výbor v Lounech, fond 398 ONV Louny, 1946-1950, č.k. 453

Koncept

Okresní úřad ochrany práce v Zatec, pobočka v Lounech

Přidělovací výměr

podle dekrety presidenta republiky ze dne 1. X. 1945, č. 88 Sb.,
o všeobecné pracovní povinnosti.

Pan Pataky František nar. 1920
 Paní
 Sledna
 národnosti maďarské, bytem v Smolnice
 dosud zaměstnán-a u Adolf Zatecký, rolník
 v Smolnice

Podle dekrety presidenta republiky ze dne 1. X. 1945, č. 88 Sb., o všeobecné pracovní povinnosti, přiděluje se tímto od 15.10.1947 1945 do 15.4.1948 194.....
 do práce jako zem. děl.
 u Adolf Zatecký, rolník v Smolnice

Do práce jste povinen-na se hlásiti přesně dne 15.10.1947 194... v hod.
 u výše uvedeného zaměstnavatele.

K odjezdu do práce dostavte se dne..... 194... přesně v..... hod.,
 na nádraží v.....

Jste povinen-na nastoupiti práci, k níž jste byl-a přidělen-a včas, předložití novému zaměstnavateli tento výměr k nahlédnutí a svoji práci konati řádně a svědomitě.

Proti tomuto výměru lze podati rozklad ke správnímu výboru okresního úřadu ochrany práce v Zatec, anebo se odvolati k zemskému úřadu ochrany práce v Praze. Rozklad se podává do 3 dnů, odvolání do 15ti dnů po doručení tohoto výměru u okresního úřadu ochrany práce (pobočky), který přidělení provedl. Opravné prostředky nemají podle § 6, odst. 6. dekrety odkladného účinku.

K odškodnění újmy, která by Vám z přidělení k práci vzešla, mohou Vám býti poskytnuty podpůrné dávky na podkladě § 24 dekrety.

Jednání a opominutí, příčí se uloženým povinnostem, trestají okresní úřady ochrany práce pořádkovou pokutou do výše Kčs 10.000, nebo okresní národní výbory na návrh těchto úřadů správními tresty, a to pokutou do výše Kčs 100.000.—, nebo vězením do jednoho roku, anebo oběma těmito tresty.

V Lounech dne 3. října 1947. 194.....

Mašuda 1947
 Služební razítko Podpis.

Potvrzuji příjem výměru o přidělení k práci.
 V..... dne..... 194.....
 Podpis.

Přidělení k práci je závazné, i kdyby byl podpis odepřen.

Příloha 10 Přidělovací výměr o všeobecné pracovní povinnosti z roku 1947. In: Okresní národní výbor v Lounech, fond 398 ONV Louny, 1947, č.k. 454

Poučení.

1. Pracovní poměr přidělením založený jest soukromoprávní. Mzdové a pracovní podmínky se řídí příslušnou mzdovou vyhláškou; není-li ji, přísluší mzda obvyklá v místě pro práci stejného nebo podobného druhu. Zaměstnavatel, jemuž byly osoby přiděleny, jest povinen zajistiti jim řádné ubytování a stravování. Hodnotu naturálních požitků, čítajíc v to ubytování a stravování, může zaměstnavatel započísti do mzdy podle platných předpisů.
2. Náklady první cesty přidělené osoby z bydlíště nebo místa pobytu do nového pracovního místa, jakož i cesty zpět po skončení přidělení, hradí zaměstnavatel, jemuž jest osoba přidělena, pokud pracovní místo jest vzdáleno od bydlíště (místa pobytu) přidělené osoby více než 6 km.
3. Dosavadní pracovní poměr přidělením nezaniká: přidělená osoba se posuzuje po dobu přidělení, jako by byla na dovolené ve svém dosavadním pracovním poměru. Doba přidělení se považuje za dobu zaměstnání v tomto poměru. Po dobu konání přidělených prací nepřislouží přidělené osobě mzda, nebo jiné vedlejší a naturální požitky z dosavadního pracovního poměru, kromě naturálního bytu. Nenastoupila-li přidělená osoba do dřívějšího zaměstnání do 7 dnů po skončení pracovního poměru, založeného přidělením, považuje se původní pracovní poměr za zrušený, leč by včasné nastoupení práce bylo znemožněno překážkami, vzniklými bez jejího zavinění. O tom jest povinna dosavadního zaměstnavatele ihned vyrozuměti.
4. Sociální pojištění přidělených osob se řídí všeobecnými předpisy o veřejnoprávním sociálním pojištění. Podrobnosti jsou obsaženy ve vyhlášce uveřejněné ve Sbírce zákonů a nařízení.
5. K odčinění újmy vzešlé z přidělení lze poskytnouti podporu při včleňování do práce podle platných předpisů. Zejména může býti povolena *rodinná podpora*, musí-li přidělená osoba vykonávající práci, žítí odděleně od svých rodinných příslušníků, kterým poskytuje výživu podle právní nebo mravní povinnosti. Touto podporou se však uhrazují jen větší výdaje na vedení dvojí domácnosti, neznamená to však, že o výživu rodinných příslušníků je nyní výhradně pečováno z veřejných prostředků. Povinnost, aby příslušníci byli dostatečnou měrou zabezpečeni z pracovního výdělku, zůstává nedotčena.
Zvláštní podpora může býti povolena, je-li důchod v novém zaměstnání nižší než příjem v dosavadním zaměstnání a nepostačuje-li nový pracovní důchod k tomu, aby zaměstnanec splnil vlastními silami své zákonné nebo smluvní závazky.
Jsou-li k tomu dány předpoklady, může býti povolena *rodinná i zvláštní podpora*.
Příslušným pro povolení podpory je okresní úřad ochrany práce v jehož obvodu měla osoba dříve, nežli byla přidělena k práci, řádné bydlíště nebo pobyt. Za tím účelem jest třeba předložiti tomuto úřadu potřebné doklady.
Příslušných tiskopisů a bližších informací dostane se Vám u každého okresního úřadu ochrany práce v oddělení podpor při včleňování do práce, po případě u pobočky.
6. Pokud trvá vázané hospodářství, upozorňuje se, že při přidělení k práci mimo dosavadní bydlíště je třeba se včas před odjezdem ohlásiti u příslušné zásobovací úřadovny vydávající potravinové listky. Doporučuje se vzíti si s sebou také osobní průkaz, odhlášku ze zásobování potravinami a případně jiné potřebné věci.

Exp. II. III. IV. me opis exp. I.
 I. v. o. S. Zálec }
 Odo? Zálecký rot. Luoblice } me vedoucí

Příloha 11 Zadní strana přidělovacího výměru o všeobecné pracovní povinnosti z roku 1947. In: Okresní národní výbor v Lounech, fond 398 ONV Louny, 1947, č.k. 454

Okresní úřad ochrany práce Žatec - pobočka Louny.

J.zn.IV-3811- / -194 / . V Lounech dne1947

Věc.: Náhrada jízdného za přidělené pracovní síly.

Přílohy :

Na návratku. *Ku věci, Klemens*

Titl. *Blazek Josef státní*
Oblik p Louny

V ý m ě r o n á h r a d ě .

S poukazem na
uznesení ministerstva soc. práce j.zn. IV-3811-5/12-1947

žádám Vás o zaplacení *8.000.-*

částky Kčs

slovy:.....

jako náhrada za jízdné pracovních sil, které Vám byly přiděle-
ny podle seznamu, který jest přiložen.

Částku zaplatíte do 8 dnů po obdržení tohoto výměru
na šekový pod účet zdejšího úřadu pro účelové jmění u Poštovní
spořitelny v Praze číslo 402.000x42 přiloženým vplatním list-
kem.

Žádám vás o dodržení stanovené lhůty, jinak by Vám
byl počítán 6%ní úrok z prodlení.

Vedoucí úřadu:

Holub Rudolf 1902
Holub Václav 1905
Šusteraš Jan 1916
Šusteraš Julek 1917
Danda Josef 1907
Danda Alfréd 1914
Holub Lad. 1930
Holub Karel 1916

Příloha 12 Výměr o náhradě za jízdné pracovních sil. In: Okresní národní výbor v Lounech, fond 398 ONV Louny, 1946-1950, č.k. 453

3509-12/3-47/Vor
 Ministerstvo sociální péče
 v P r a z e .

13. března 1947.

 Vyhnutí se prac. povinnosti maďarských příslušníků.-Doplněno.

V příloze předkládám seznam maďarských příslušníků, kteří uprchli z obvodu lounské pobočky.

	r.1904
B a l l a - o v á Marcela, roz. Šöcz, bytem Darmotky okr. Parkáň. Transport č. 825/46, zaměstnána byla u J. Pergner Obora. Svršků nezanechala. Paušál zaplacen nebyl.	
Uprchla: 1. 3.1947. č. výměru:1551	
P i k l e r Izidor, nar. 1919, bytem Darmotky okr. Parkáň. Transport č. 825/46, zaměstnán byl u Fr. Šedivý Lištany. Svršků nezanechal. Paušál nebyl zaplacen.	
Uprchl:15.II.1947. č. výměru:1517	
P i k l e r o v á Gisela, nar. 1923, bytem Darmotky okr. Parkáň. Transport č. 825/46 zaměstnána byla u Fr. Šedivý Lištany. Svršků nezanechal. Paušál nebyl zaplacen.	
Uprchla: 15.II.1947. č. výměru:1517	
T o t h Vincent nar. 1898, bytem Kamendín okr. Parkáň. Transport č. 825/46 zaměstnán byl u M. Klain Konotopy. Svršky nezanechal. Paušál nebyl zaplacen.	
Uprchl: 25.1.1947. č. výměru:1454	
B o r b e l y František, nar. 1927, bytem Hronský Páld okr. Parkáň. Transport č. 825/46, zaměstnán byl u nebyl uprchl po příjezdu transportu z nádraží. Svršků nezanechal.	
Uprchl:17. XII. 1946. č. výměru: 1422	
D š v i k o v á Julie, nar. 1920, bytem Hron. Páld okr. Parkáň. Transport č. 825/46, zaměstnána byla u Velkostatek Peruc. Svršků nezanechala. Paušál zaplacen nebyl.	
Uprchla: 24.II.1947. č. výměru:1420	
K r é m á r k o v á Julie nar. 1929, bytem Kamendín okr. Parkáň. Transport č. 825/46, byla zaměstnána u J. Pišoft Lenešice. Svršků nezanechala. Paušál nebyl zaplacen.	
Uprchla: 2.3.1947. č. výměru: 1469	
T o t h Rudolf, nar. 1905, bytem Kamendín okr. Parkáň. Transport č. 825/46, byl zaměstnán u Makovec Počedělice. Svršků nezanechal. Paušál nebyl zaplacen.	
Uprchl: 15.II.1947. č. výměru: 1504	
T o t h Ferdinand nar. 1929, bytem Kamendín okr. Parkáň. Transport č. 825/46 zaměstnán byl u Makovec Počedělice. Svršků nezanechal. Paušál nebyl zaplacen.	
Uprchl: 15. II. 1947. č. výměru: 1505	
B e n e f i Jan, nar. 1926, bytem Kamendín okr. Parkáň. Transport č. 825/46 zaměstnán byl u Červený dvůr Louny. Svršků nezanechal. Paušál nebyl zaplacen.	
Uprchl: 6. 1. 1947. č. výměru:1476	

Maďarští příslušníci shora uvedení, byli přiděleni na zemědělské práce dnem 17. prosince 1946.

Prozatímní vedoucí úřadu: v z.

Příloha 13 Seznam maďarských pracovníků, kteří uprchli z okolí Loun.. In: Okresní národní výbor v Lounech, fond 398 ONV Louny, 1946-1950, č.k. 453

Seznam Maďarů.	

Blšany: Josef Mrázek	Tuško Michal 1901 Tuško Helena 1903 Tuško Helena 1921 Tuško Alžběta 1927 Király František 1915 Király Gizela 1919 Király Alexandra 1911 Holob Štefan 1916 Szalanoš Rozalia 1917
Břínkov: Miloš Minařík	Markuš Petr 1905 ,, Valeria 1911 ,, Rozalia 1930
Čitoliby: Josef Keprta	Láslo Vincent 1906 ,, Julia 1914 Borbély Štefan 1904 ,, Marcela 1905
Václ. Mocker	Jankuš Štefan 1894 ,, Ilona 1906 Kiss Vidor 1921 ,, Margareta 1923 Dimes Štefan 1913 ,, Gizela 1922
Černochoy: Zázvorková	Selecký Štefan 1914 ,, Julia 1922 Botlík Alexandr 1921 Turčer Helena 1891
Dobroměřice: Vl. Stanislav	Kiss Peter 1913 Lujza Kiisová 1920
Domoušice: St. statek	Raj Štefan 1905 ,, Helena 1912
Čihař	Dioši Imrich 1903 ,, Klara 1904
Tomeš	
Donín Ing. Pražák	Juhár Gejza 1903 ,, Katerina 1901
Hříškov Ing. Přichystal	Sabo Jan 1903 Sabo Jan 1927 ,, Ilona 1908 Szűcs Terezia 1922 ,, Anna 1900 ,, Jan 1927 Toth Imrich 1913 ,, Marcela 1913

Příloha 14 Seznam Maďarů, kteří byli na nucených pracích v lounském okolí.. In: Okresní národní výbor v Lounech, fond 398 ONV Louny, 1946-1950, č.k. 453

Louny	Kellner	Valo František 1901 ,, Kateřina 1904
	Raab A.	Herman Jan 1894 ,, Terezie 1896 ,, Julia 1927
	Kostka	Toth Štefan 1908 ,, Ilona 1909 Ferenc Jan 1892 ,, Káťa 1920
Nečichy	Holý Jiří	Balaš Josef 1899 ,, Alžběta 1898 ,, Jan 1927
	Lad. Ekrt	,, Maria 1920
Obora	Pergner Jos.	Benefi Jan 1926
Pátek	Velkostatek	Varga Josef 1908 ,, Marie 1910 Veselovský Jan 1911 ,, Marie 1911
	Tůma Jan	Neney Alexandr 1911 ,, Julia 1919
Pnětluky	Tomeš	Simanics Karol 1923
	Hessová M	Szücs Jan 1902 ,, Rozalie 1907 ,, Marie 1927
Sonkov	L. Svítek	Dobra Ludvík 1911 ,, Mepak 1916
Slavětín	Suchý	David Vojtěch 1918 ,, Alexandr 1908 ,, Janka 1908 Varga Josef 1898 ,, Maria 1907 Dobra Koloman 1901 ,, Julia 1909
	Tužil	Ružík Alexandr 1925 ,, Rozalie 1926 Hajdo Ludvík 1900 ,, Alžběta 1927
Smolnice	Čapek	Toth Petr 1910 ,, Justina 1920
	Babuška Jan	Benefi Jan 1906 ,, Rozalie 1913

Příloha 15 Seznam Maďarů, kteří byli na nucených pracích v lounském okolí.. In: Okresní národní výbor v Lounech, fond 398 ONV Louny, 1946-1950, č.k. 453

Pol	Hřivice	Kopřivová	Holop Ludevít 1909 ,, Rozalia 1928 ,, Anna 1915
	Chožov	Koubek	Fatuš Petr 1916 ,, Irena 1920
	Konětopy	Klein	Janig Pavel 1920 ,, Alžběta 1922
		Kryl Alois	Šoky Imrich 1907 ,, Barbora 1912
		Husák	Šanta Martin 1909 ,, Julia 1909
	Kozojedy	Jirásková	Válena Josef 1922 ,, Lujza 1923
	Kystra	Zahálka	Horváth Ladislav 1919 ,, Helena 1915
	Lenešice	Glaser	Mihály Jan 1910 ,, Lujza 1922 Rajnoha Josef 1922 ,, Rozalie 1926 Csokás Štefan 1904 ,, Gisela 1920 Naszánský Karol 1928 ,, Ondrej 1916
		Pišoft Vác.	Krémárek Karol 1897 ,, Helena 1906 Szarvasi Vincent 1903 ,, Helena 1895 ,, ,, 1929
		Th.Heuler	Vörös Imrich 1892 ,, Julia 1899
	Louny	Červený dvůr	Valo František 1901 ,, Katerina 1904 Benefi Ignác 1899 ,, Marie 1922 Simanics Karol 1900 ,, Julia 1910
		Hausehblas K.	Pap Jan 1898 ,, Rozalia 1904 ,, Marie 1921 ,, Vojtěch 1929 Szalay Ludevít 1895 ,, Alzbeta 1906 Vozík Karol 1919 ,, Helena 1921
		Maxynt	Mihál Alexandr 1911 ,, Hlena 1919

Příloha 16 Seznam Maďarů, kteří byli na nucených pracích v lounském okolí.. In: Okresní národní výbor v Lounech, fond 398 ONV Louny, 1946-1950, č.k. 453

Telce-Skály	Švestka Ant.	Raosza Julius 1908 „ Marie 1914
	LancAnt.	Meriak Gejza 1901 „ Vojtěch 1923
Touchovice	Blábolilová	Nagy Alexandr 1919 „ Julia 1922 Pap Alžběta 1898
Třeboc	V.Vaic	Kováčová Jolana 1923 „ Rozalie 1926 „ Alexandr 1889
	Kořen J.	Podhorský Štefan 1910 „ Margareta 1916
Třtěno	Hüttig M.	Meszáros Ondrej 1911 Dülaj Julie 1914
Úlovice	Škutečan B.	Szöcs Laurinec 1920 „ Gisela 1922
	Křeček	Dinieš Frant. 1910 „ Helena 1915
	Lapka Ant.	Trupka Jan 1910 „ Rozalie 1912
Veltěže	Brázda M.	SZöcs Michal 1915 „ Julie 1919
Vlčí	Těhle	Vince Štefan 1906 „ Julia 1911
Vršovice	Janoušek	Horváth Julius 1920 „ Helena 1921 Mikóň Josef 1917 „ Rozalie 1922 Toth František 1917 „ Gizela 1922
Vrbno n.L.	Sochor Farkaš Gejza	Farkaš Gejze 1903 „ Helena 1914
Oblík	Blažek	Holob Rudolf 1902 „ Vilma 1905 Szalonáš Jan 1916 „ Julia 1917 David Josef 1907 „ Marcela 1914

Příloha 17 Seznam Maďarů, kteří byli na nucených pracích v lounském okolí.. In: Okresní národní výbor v Lounech, fond 398 ONV Louny, 1946-1950, č.k. 453

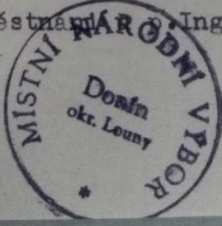
Místní národní výbor v Doníně
Okres Louny. - Pošta Vrbno n. Lesy.

328 - AŠL
Cís. jed. 301/47 V DONÍNĚ dne 17. února 1947.
Předmět
Odpověď k čís. P. T.
ze dne Úřad ochrany práce, odbočka,
Přílohy: L o u n y .

K čj. 3504-LL/2-47 hlásím soupis osob maďarské nár.
v námezdním poměru ze Slovensky bez smlouvy:

1. Nagy Teodor, nar. 28. 7. 1928 v Hor. Krškany, okr. Nitra, kočí
2. Pethes Koloman, nar. 19. 9. 1924 v Kamoža, okr. Komárno, kočí
3. Nagy Anny, nar. 8. 4. 1929 v Guta, okr. Komárno, služebná.

Jmenovaní jsou zaměstnanci Ing. Jana Pražáka,
rolníka v Doníně, čp. 1.

Ing. Jana Pražáka
rolník

Příloha 18 Hlášení pracovních sil ze Slovenska. In: Okresní národní výbor v Lounech, fond 398 ONV Louny, 1947, č.k. 454

Seznam Maďarů kterým se prodlužuje doba přidělení o půl roku.

1. Szalonák	Jan	1919	Theodor Heuler, rol. Lenešice
2. Balla	Stefan	1901	Josef Pergner, rolník obora
3. Baláz	Josef	1899	Jiří Holý, rol. Nečichy
4. Benefi	Jan	1926	Josef Pergner, rol. Obora
5. Benefi	Jan	1906	Jan Babuška, rol. Smolnice
6. Rotlík	Alexander	1921	M. Zázvorková, rol. Černochoh
7. Bayne	Alexander	1911	Jan Tůma, rol. Peruc
8. Dobra	Ludvík	1911	Lad. Svítek, rol. Senkov
9. David	Josef	1907	Josef Blažek, rol. Oblík - mzná
10. Dinies	Stefan	1913	Václav Mocker, rol. Cítoliby
11. Dövik	Vincent	1919	M. Oulická, rol. Touchovice
12. David	Vojtěch	1908	Leo Suchý, rolník Slavětín
13. Dioši	Imrich	1903	Jaroslav Čihař, rol. Domoušice
14. František	František	1916	Václav Křeček, rol. Úlovice
15. Dobra	Koloman	1901	Leo Suchý, rol. Slavětín
16. Farkaš	Gejza	1903	B. Secher, rol. Vrbsno n. L.
17. Csokas	Stefan	1904	Jul. Glaser, rol. Lenešice
18. Horvát	Julius	1920	Václav Čech, rol. Smolnice
19. Hajdo	Ludvík	1900	Jan Tužil, rol. Slavětín
20. Hermann	Jan	1894	Ant. Raab, rol. Louny
21. Juhas	Gejza	1903	Ing. Jan Pražák, rol. Donín
22. Jankuš	Stefan	1894	Václav Mocker, rol. Cítoliby
23. Kiss	Josef	1922	Karel Hausenblás, rol. Louny
24. Krémárek	Karol	1897	Josef Pišoft, rol. Lenešice
25. Kovač	Alexander	1889	Červený Dvůr Louny
26. Kovač	Alexander	1901	Václav Mocker, rolník Cítoliby
27. Kirali	František	1915	Josef Mrázek, rol. Blšany
28. Kirali	Alexander	1911	Josef Mrázek, rol. Blšany
29. Kiss	Petr	1913	V. Stanislav, rol. Dobroměřice
30. Laslo	Vincent	1906	Josef Kepřta, rol. Cítoliby
31. Markuš	Petr	1905	Miloš Minářik, rol. Břínkov
32. Mihaly	Jan	1910	Julius Glaser, rol. Lenešice
33. Meriak	Gejza	1901	Ant. Lane, rol. Telce Skály
34. Mikoš	Josef	1917	Mir. Říha, rol. Počedšlice
35. Mezőroš	Andrzej	1911	Miloš Hüttig, rol. Třtěno
36. Neznanský	Andrj	1916	Josef Čapek, rol. Smolnice
37. Neznanský Pavel		1912	Josef Čapek, rol. Smolnice
38. Papp Vojtěch		1929	Tvorba, Louny
39. Papp	Jan	1898	K. Hausenblás Louny
40. Patuš	Petr	1916	Koubek Václav, rol. Chožov
41. Podhorský	Stefan	1910	Josef Kořen, rol. Třeboc
42. Raj	Stefan	1905	Velkostatek Domoušice
43. Rozsa	Julius	1908	A.E. Fanta, rol. Louny
44. Rajnoha	Josef	1922	A. Dittrich, rol. Lenešice
45. Szőš	Michal	1915	Josef Mrázek, rol. Blšany
46. Szőš	Laurince	1920	Ant. Lapka, rol. Úlovice
47. Selecký	Stefan	1914	Milena Zázvorková, rol. Černochoh
48. Szussová	Anna	1900	Ing. Přichystal, rol. Hříškov
49. Sábó	Jan	1902	Ing. Přichystal, rol. Hříškov
50. Simanics	Karol	1923	Tomeš, rol. Pňátluky
51. Szábó	Jan	1927	Ing. Přichystal, rol. Hříškov
52. Szábó	Jan	1903	Ing. Přichystal, rol. Hříškov
53. Szarvasi	Vincent	1903	M. Stanislavová, rol. Lenešice
54. Simanics	Karol	1900	Červený Dvůr Louny
55. Šoky	Imrich	1907	Lud. Kryl, rol. Konětopy
56. Šayáb	Petr	1905	Lad. Tomeš, rol. Pňátluky
57. Šanta	Martin	1909	Václav Husák, rol. Konětopy
58. Šováb	Pavel	1898	Jaroslav Marek, rol. Konětopy
59. Trupek	Jan	1910	Ant. Lapka, rol. Úlovice
60. Toth	František	1917	Mir. Říha, rol. Počedšlice
61. Ruško	Michal	1901	Josef Mrázek, rol. Blšany
62. Trucepek	Arany	1876	Jar. Čihař, rol. Domoušice
63. Vince	Stefan	1906	Těhle, rol. Vlčí
64. ...	Jan	1911	Velkostatek Běteck n. O.

1869
Příloha 19 Seznam maďarských pracovníků, kterým byla prodloužena pracovní doba o půl roku. In: Okresní národní výbor v Lounech, fond 398 ONV Louny, 1947, č.k. 454

Práce jste povinen na se hlásiti až v 18.12.47

Gittl.

Úřadu práce v Lounech!

Oznamuji Vám, že u mě zaměstnaný koč
Szadovský Jan naroz. 24/10 1917 - utekl ze zaměstnání
proces jej u Vás odhlášení

Lernschov 3 prosine. 1947.

Danda Jozef
rolník
Lernschov č. 63.
p. Berni

Příloha 20 Oznámení o útěku maďarského zaměstnance. In: Okresní národní výbor v Lounech, fond 398 ONV Louny, 1947, č.k. 454

Resumé

The thesis deals with the Czechoslovak-Hungarian relations in the period 1945–1948. Within these years occurred events that had negative impact on the relations between Czechoslovakia and Hungary, and is lasting until today. Therefore, the thesis analyzes the events which have caused the mutual resentment of these nations.

According to the findings it were the old reciprocated wrongs that induced the hostile relations in between these countries over its existence. However, it consequently brought new injustice. Beginnings of Czechoslovak antipathy are dated back to the time of Austro-Hungarian Empire, when the Hungarian government failed to provide equal conditions of coexistence for non-Hungarian people in the Hungarian territory. While the Hungarian resistance stems from 1920, when the Treaty of Trianon was concluded, the result of which more than half a million Hungarians suddenly found themselves in Czechoslovakian territory. Nevertheless, in 1938 there was a „remedy“ of Trianon with the help of Vienna arbitration, within which was removed part of Czechoslovakian territory and assigned back to Hungary on the 2nd of November 1938. Such a fact, however Czechoslovakia considered as an open act of aggression and hoped for its revision.

The possibility of revision arose after the Second World War, when a revived Czechoslovakia gained the status of the victorious country and thus could introduce a revision policy not only toward the defeated Hungary but also toward the minorities, which were considered as a traitors and wrongdoers against Czechoslovakia. The Hungarian minority has therefore become a target of many repressive measures declared by Košice government program and the presidential decrees. Measures that were held in order to punish and get rid of the Hungarians, with whom Czechoslovakia refused to share the state, contributed to a noticeable deterioration of the Czechoslovak-Hungarian relations.

The Bachelor's thesis is therefore dealing in individual chapters with the measures such as involuntary deportation of the Hungarian minority population, deportation to forced labor in the Czech border, forced reslovakization and confiscation of the property of the Hungarian minority living in Czechoslovakia, which has caused animosity between Czechoslovakia and Hungary. However, the escalated relations were mitigated by the communist takeover in Czechoslovakia and Hungary. These historical events are subsequently confirmed by testimony of those surveyed in the last chapter. Based on the analysis of conducted interviews can be stated that the revision of Czechoslovakian politics in 1945–1948 left behind a severe mark that has remained in existence until today.